

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังห้องสมุดโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 82 แห่ง ที่มีการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุเพื่อให้ครูบรรณารักษ์ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนเหล่านั้น เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 68 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.93 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของโรงเรียนและห้องสมุดโรงเรียนในด้าน ขนาด บุคลากร ตลอดจนโสตทัศนวัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์ที่ห้องสมุดมีอยู่ (ตารางที่ 2-10)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ด้านการบริหาร งานเทคนิคและการให้บริการ (ตารางที่ 11-39)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน (ตารางที่ 40-44)

ส่วนสุดท้ายเป็นข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป ซึ่งนำเสนอเป็นความเรียง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนและห้องสมุดโรงเรียน

จากแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น 58 ฉบับ เป็นข้อมูลของห้องสมุดโรงเรียนซึ่งมีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันดังนี้ คือ ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 4 แห่ง (5.88%) ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 32 แห่ง (47.06%) และห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 32 แห่ง (47.06%)

จากการสอบถามเกี่ยวกับขนาดของห้องสมุดโรงเรียน พบว่าห้องสมุดโรงเรียนมีขนาดแตกต่างกันไป ตั้งแต่ 2 ห้องเรียน จนถึง 12 ห้องเรียน ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มขนาดของห้องสมุดโรงเรียน และนำเสนอเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มของห้องสมุดโรงเรียนที่มีขนาด 2-3 ห้องเรียน ขนาด 4-5 ห้องเรียน และขนาด 6 ห้องเรียนขึ้นไป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 ปรากฏผลว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวนสูงสุด 32 แห่ง (47.06%) มีขนาด 4-5 ห้องเรียน รองลงมา 19 แห่ง (27.94%) มีขนาด 2-3 ห้องเรียน และ 17 แห่ง (25.00%) มีขนาด 6 ห้องเรียนขึ้นไป

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่าโรงเรียนขนาดกลางทั้ง 4 แห่ง มีห้องสมุดโรงเรียนขนาด 2-3 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนสูงสุด 21 แห่ง มีห้องสมุดโรงเรียนขนาด 4-5 ห้องเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวนสูงสุด 16 แห่ง มีห้องสมุดโรงเรียนขนาด 6 ห้องเรียนขึ้นไป

ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขนาดห้องสมุดโรงเรียน

ขนาดห้องสมุด	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน (N=68)	ร้อยละ
2-3 ห้องเรียน	4	10	5	19	27.94
4-5 ห้องเรียน	-	21	11	32	47.06
6 ห้องเรียนขึ้นไป	-	1	16	17	25.00

ในการสอบถามเกี่ยวกับบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียน ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับประเภทของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด อันได้แก่ ครูบรรณารักษ์ อาจารย์ช่วยงาน นักการ และนักเรียนช่วยงาน โดยเฉพาะถ้าเป็นครูบรรณารักษ์นั้นผู้วิจัยได้สอบถามจำนวนของ

ครูบรรณารักษ์ รวมทั้งวุฒิการศึกษาสูงสุด ความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และโสตทัศนศึกษา ของครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียน ผลการวิจัยดังปรากฏในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ซึ่งเป็นบุคลากรของห้องสมุดโรงเรียนพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนครึ่งหนึ่ง คือ 34 แห่ง (50%) มีครูบรรณารักษ์ปฏิบัติงานในห้องสมุด 2 คน รองลงมาห้องสมุดโรงเรียน 21 แห่ง (30.88%) มีครูบรรณารักษ์เพียง 1 คน และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (5.88%) มีครูบรรณารักษ์ปฏิบัติงานอยู่มากกว่า 3 คนขึ้นไป

สำหรับบุคลากรประเภทอื่น ๆ คือ อาจารย์ช่วยงานและนักเรียนช่วยงานนั้น ปรากฏว่า ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 54 แห่ง (79.41%) และ 51 แห่ง (75.00%) ตามลำดับ มีบุคลากรประเภทดังกล่าวปฏิบัติงานอยู่ในห้องสมุด

ส่วนระดับเจ้าหน้าที่นั้น มีห้องสมุดเพียงส่วนน้อย คือ 22 แห่ง (32.35%) ที่มีบุคลากรประเภทนี้ปฏิบัติงานอยู่ และเป็นที่น่าสนใจที่ห้องสมุดจำนวนเท่ากันครึ่งหนึ่ง คือ 34 แห่ง (50.00%) มีและไม่มีนักการปฏิบัติงานในห้องสมุด

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษเท่านั้นที่มีครูบรรณารักษ์ปฏิบัติงานในห้องสมุดตั้งแต่ 2 คน ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางจะมีบรรณารักษ์เพียง 1 คนเท่านั้น

สำหรับบุคลากรประเภทอื่น ห้องสมุดของโรงเรียนทุกขนาดมีอาจารย์ช่วยงานมากกว่า ไม่มี เช่นเดียวกับนักเรียนช่วยงาน ส่วนเจ้าหน้าที่มักไม่มีมากกว่ามี ห้องสมุดทุกขนาดประมาณครึ่งหนึ่งเท่ากันคือ 34 แห่ง มีและไม่มีนักการ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 บุคลากรของห้องสมุดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน		ครูบรรณารักษ์				อาจารย์ช่วยงาน		เจ้าหน้าที่		นักการ		นักเรียนช่วยงาน	
		1 คน	2 คน	3 คน	มากกว่า 3 คน	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
กลาง	(N = 4)	4	-	-	-	3	1	-	4	2	2	2	2
ใหญ่	(N = 32)	10	19	2	1	22	10	9	23	15	17	27	5
ใหญ่พิเศษ	(N = 32)	7	15	7	3	29	3	13	19	17	15	22	10
รวม		21	34	9	4	54	14	22	46	34	34	51	17
N = 68		30.88%	50.00%	13.24%	5.88%	79.41%	20.59%	32.35%	67.65%	50.00%	50.00%	75.00%	25.00%

ในตารางที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาและความรู้ของครูบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องสมุด ปรากฏผลว่า

ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 61 คน (89.71%) มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนอีก 7 คน (10.29%) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 68 คน เป็นผู้ที่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 1 คน (1.47%) และไม่มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษา จำนวน 46 คน (67.65%)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ครูบรรณารักษ์ของห้องสมุดโรงเรียนขนาดกลางทุกคน (4 คน) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ แต่มี 2 คน ที่ไม่มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษา

ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีครูบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 32 คน เป็นครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเสียส่วนใหญ่ (28 คน) และเป็นผู้ที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ทุกคน แต่มี 22 คน ที่ไม่มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษา

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีครูบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 32 คน เป็นครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเสียส่วนใหญ่ (29 คน) มีครูบรรณารักษ์เพียง 1 คน ที่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ และ 22 คน ไม่มีความรู้ทางโสตทัศนศึกษา

ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วุฒิการศึกษาและความรู้ของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	วุฒิการศึกษา				ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์		ความรู้ทางโสตทัศนศึกษา	
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	สูงกว่าปริญญาโท	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
กลาง (N = 4)	-	4	-	-	4	-	2	2
ใหญ่ (N = 32)	-	28	4	-	32	-	10	22
ใหญ่พิเศษ (N = 32)	-	29	3	-	31	1	10	22
รวม	-	61	7	-	67	1	22	46
(N = 68)	-	(89.71%)	(10.29%)	-	(98.53%)	(1.47%)	(32.35%)	(67.65%)

ในตารางที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณปี 2533 ของห้องสมุดพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 27 แห่ง (39.71%) กับ 25 แห่ง (36.76%) ได้รับงบประมาณระหว่าง 60,000-109,999 บาท กับ 110,000-159,999 บาท ตามลำดับ มีห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (2.94%) ที่ได้รับงบประมาณ 30,000-59,999 บาท และห้องสมุดเพียง 6 แห่ง (8.82%) เท่านั้น ที่ได้รับงบประมาณมากกว่า 250,000 บาทขึ้นไป

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทั้ง 4 แห่ง ได้รับงบประมาณ 60,000-109,999 บาท

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณของห้องสมุดโรงเรียนขนาดใหญ่พบว่า ได้รับงบประมาณ (ต่ำสุด-สูงสุด) อยู่ในระหว่าง 30,000-250,000 บาท แต่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนสูงสุด 19 แห่ง ได้รับงบประมาณ 60,000-109,999 บาท

สำหรับห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษนั้น ได้รับงบประมาณ (ต่ำสุด-สูงสุด) อยู่ระหว่าง 60,000 - มากกว่า 250,000 บาทขึ้นไป แต่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวนสูงสุด 18 แห่ง ได้รับงบประมาณระหว่าง 110,000 - 159,999 บาท และจะสังเกตได้ว่า มีห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษนี้จำนวน 6 แห่งเท่านั้น ที่ได้รับงบประมาณมากกว่า 250,000 บาทขึ้นไป

ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 งบประมาณของห้องสมุดโรงเรียน

จำนวนงบประมาณ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
30,000-59,999 บาท	-	2	-	2	2.94
60,000-109,999 บาท	4	19	4	27	39.71
110,000-159,999 บาท	-	7	18	25	36.76
160,000-250,000 บาท	-	4	4	8	11.76
มากกว่า 250,000 บาทขึ้นไป	-	-	6	6	8.82

จากการสอบถามเกี่ยวกับไอศทัศน์วัสดุที่มีในห้องสมุดโรงเรียน ผู้วิจัยได้ระบุไอศทัศน์-วัสดุ จำนวน 14 ประเภท เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่ามหรือไม่มี และแต่ละประเภทมีจำนวนเท่าใด จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ 3 ตาราง (ตารางที่ 6 ถึง ตารางที่ 8) โดยเสนอข้อมูลว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีหรือไม่มีไอศทัศน์วัสดุประเภทใดบ้าง ในตารางที่ 6 ส่วนในตารางที่ 7 นำเสนอข้อมูลว่าห้องสมุดที่มีไอศทัศน์วัสดุนั้นมีจำนวนกี่ประเภท และในตารางที่ 8 นำเสนอข้อมูลว่าห้องสมุดมีไอศทัศน์วัสดุเป็นจำนวนเท่าใด

ในตารางที่ 6 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับไอศทัศน์วัสดุที่มีในห้องสมุด ปรากฏผลว่า เบบันทีกเสียงเป็นไอศทัศน์วัสดุที่มีในห้องสมุด โรงเรียนจำนวนสูงสุด 57 แห่ง (83.82%) รองลงมาคือ รูปภาพและเกม ซึ่งมีในห้องสมุดจำนวน 55 แห่ง (80-88%) และ 51 แห่ง (75.00%) ตามลำดับ

มีไอศทัศน์วัสดุ 9 ประเภท ได้แก่ รูปภาพ วัสดุกราฟฟิค แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง เกม สไลด์ วิทยทัศน์ และเบบบันทีกเสียง ที่มีในห้องสมุดจำนวนครั้งหนึ่งและเกินครั้ง (ตั้งแต่ 34 แห่ง ถึง 57 แห่ง)

ไอศทัศน์วัสดุที่ห้องสมุดส่วนใหญ่คือ 65 แห่ง (95.59%) 64 แห่ง (94.12%) และ 56 แห่ง (82.35%) ไม่มี คือ फिल्मสตริป ภาพยนตร์ และแผ่นใส ตามลำดับ ส่วนแผ่นเสียงเป็นไอศทัศน์วัสดุที่ไม่มีในห้องสมุดโรงเรียนทุกแห่ง (68 แห่ง)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ไอศทัศน์วัสดุประเภทรูปภาพและเบบบันทีกเสียง มีอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทุกแห่ง (4 แห่ง) แต่ทั้ง 4 แห่ง ไม่มีแผ่นใส फिल्म-สตริป ภาพยนตร์ วิทยทัศน์ และแผ่นเสียง

สำหรับไอศทัศน์วัสดุที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนใหญ่้นอกจากเบบบันทีกเสียง รูปภาพ เกม ซึ่งมีในห้องสมุดมากกว่า 25 แห่ง จาก 32 แห่ง แล้ว ไอศทัศน์วัสดุอื่น ๆ รองลงมาที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนทั้ง 2 ขนาด ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง วัสดุกราฟฟิค สไลด์ และวิทยทัศน์

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดโรงเรียน

โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน						รวม			
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		มี		ไม่มี	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)		(N=32)		(N=32)		(N=68)			
รูปภาพ	4	-	25	7	26	6	55	80.88	13	19.12
วัสดุกราฟิก	2	2	17	15	16	16	35	51.47	33	48.53
แผนที่	2	2	23	9	24	8	49	72.06	19	27.94
ลูกโลก	2	2	22	10	24	8	48	70.59	20	29.41
หุ่นจำลอง	2	2	21	11	20	12	43	63.24	25	36.76
เกม	1	3	25	7	25	7	51	75.00	17	25.00
แผ่นใส	-	4	6	26	6	26	12	17.65	56	82.35
สไลด์	2	2	22	10	21	11	45	66.18	23	33.82
ฟิล์มสตริป	-	4	1	31	2	30	3	4.41	65	95.59
ภาพยนตร์	-	4	2	30	2	30	4	5.88	64	94.12
วีดิทัศน์	-	4	16	16	18	14	34	50.00	34	50.00
เทปบันทึกเสียง	4	-	28	4	25	7	57	83.82	11	16.18
แผ่นเสียง	-	4	-	32	-	32	-	-	68	100.00
ชุดการเรียนการสอน	2	2	13	19	12	20	27	39.71	41	60.29

ในตารางที่ 7 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลว่าห้องสมุดที่มีโสตทัศนวัสดุชั้น มีโสตทัศนวัสดุ
กี่ประเภท จากข้อมูลในแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ให้ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียน ระบุ
โสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีอยู่ เมื่อนำมาแจกแจงความถี่แล้ว ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่า
ห้องสมุดโรงเรียนเกือบทุกแห่งมีโสตทัศนวัสดุบางประเภทเท่านั้น ตั้งแต่ 1 ประเภท จนถึง 12
ประเภท กระจายกันไป โดยห้องสมุดจำนวนสูงสุด 10 แห่ง มีโสตทัศนวัสดุ 7 ประเภท และ
ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 แห่งเท่านั้นที่มีโสตทัศนวัสดุมากถึง 12 ประเภท

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่งเท่านั้น
มีโสตทัศนวัสดุ 4 ประเภท และ 6 ประเภท ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนสูงสุด
6 แห่งเท่านั้น มีโสตทัศนวัสดุ 6 ประเภท และ 8 ประเภท สำหรับห้องสมุดของโรงเรียน
ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนสูงสุด 6 แห่งเท่านั้น มีโสตทัศนวัสดุ 7 ประเภท และ 9 ประเภท

ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนประเภทของโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประเภทของโสตทัศนวัสดุ													
	1 ประเภท	2 ประเภท	3 ประเภท	4 ประเภท	5 ประเภท	6 ประเภท	7 ประเภท	8 ประเภท	9 ประเภท	10 ประเภท	11 ประเภท	12 ประเภท	13 ประเภท	14 ประเภท
กลาง (N=4)	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
ใหญ่ (N=32)	1	4	2	4	-	6	4	6	1	3	-	1	-	-
ใหญ่พิเศษ (N=32)	2	5	-	3	4	1	6	1	6	4	-	-	-	-
รวม	3	9	2	9	4	9	10	7	7	7	-	1	-	-

ในตารางที่ 8 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้กรอกจำนวนโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทที่มีในห้องสมุด ได้นำมาจัดช่วงของระดับจำนวนโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภท โสตทัศนวัสดุบางประเภทที่มีจำนวนน้อยไม่ได้นำมาจัดช่วงจำนวน แต่นำเสนอตัวเลขที่เป็นจำนวนจริงของโสตทัศนวัสดุประเภทนั้น ๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า จำนวนโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุด-โรงเรียนส่วนใหญ่มีอยู่ในระดับน้อย โดยมีจำนวนอยู่ในระดับต้นของช่วงจำนวน ดังเช่น รูปภาพ ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 20 แห่ง (36.36%) มีรูปภาพ 1-50 ภาพ ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 16 แห่ง (45.71%) มีวัสดุกราฟิก 1-10 แผ่น หรือห้องสมุดจำนวนสูงสุด 17 แห่ง (50.00%) มีวีดิทัศน์ 1-20 ม้วน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าจำนวนโสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง มีอยู่ในระดับต่ำสุดของช่วงจำนวน ในขณะที่จำนวนโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีตั้งแต่ระดับต่ำสุดถึงสูงสุด เช่น รูปภาพ มีตั้งแต่ 1-50 ภาพ จนถึงมากกว่า 250 ภาพ เทปบันทึกเสียงมีตั้งแต่ 1-50 คลิป จนถึงมากกว่า 200 คลิป เป็นต้น

ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนโสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน

โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
รูปภาพ	(N=4)	(N=25)	(N=26)	(N=55)	
1-50 ภาพ	3	10	7	20	36.36
51-100 ภาพ	-	6	5	11	20.00
101-250 ภาพ	1	5	8	14	25.45
มากกว่า 250 ภาพ	-	4	6	10	18.18
วัสดุกราฟฟิก	(N=2)	(N=17)	(N=16)	(N=35)	
1-10 แผ่น	2	8	6	16	45.71
11-20 แผ่น	-	2	5	7	20.00
21-30 แผ่น	-	-	-	-	-
มากกว่า 30 แผ่น	-	7	5	12	34.29
แผนที่	(N=2)	(N=23)	(N=24)	(N=49)	
1-10 แผ่น	2	20	20	42	85.71
11-20 แผ่น	-	2	2	4	8.16
21-30 แผ่น	-	-	1	1	2.04
มากกว่า 30 แผ่น	-	1	1	2	4.08
ลูกโลก	(N=2)	(N=22)	(N=24)	(N=48)	
1 โย	2	12	13	27	56.25
2 โย	-	6	6	12	25.00
3 โย	-	4	3	7	14.58
4 โย	-	-	2	2	4.17
หุ่นจำลอง	(N=2)	(N=21)	(N=20)	(N=43)	
1-10 ชิ้น	1	13	14	23	65.12
11-20 ชิ้น	1	8	5	14	32.56
มากกว่า 20 ชิ้น	-	-	1	1	2.33
เกม	(N=1)	(N=25)	(N=25)	(N=51)	
1-20 ชุด	1	17	17	35	68.63
21-40 ชุด	-	4	4	8	15.69
มากกว่า 40 ชุด	-	4	4	3	15.69

ตารางที่ 8 จำนวนโสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน (ต่อ)

โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
แผ่นใส	(N=-)	(N=6)	(N=6)	(N=12)	
1-20 แผ่น	-	3	2	5	41.67
21-40 แผ่น	-	1	2	3	25.00
มากกว่า 40 แผ่น	-	2	2	4	33.33
สไลด์	(N=2)	(N=22)	(N=21)	(N=45)	
1-10 ชุด	2	16	15	33	73.33
11-20 ชุด	-	2	1	3	6.67
มากกว่า 20 ชุด	-	4	5	9	20.00
ฟิล์มสตริป	(N=-)	(N=1)	(N=2)	(N=3)	
2 ม้วน	-	-	1	1	33.33
20 ม้วน	-	-	1	1	33.33
30 ม้วน	-	1	-	1	33.33
ภาพยนตร์	(N=-)	(N=2)	(N=2)	(N=4)	
10 ม้วน	-	1	1	2	50.00
30 ม้วน	-	-	1	1	25.00
300 ม้วน	-	1	-	1	25.00
วีดิทัศน์	(N=-)	(N=16)	(N=18)	(N=34)	
1-20 ม้วน	-	9	8	17	50.00
21-40 ม้วน	-	3	1	4	11.76
มากกว่า 40 ม้วน	-	4	9	13	38.24

ตารางที่ 8 จำนวนโสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน (ต่อ)

โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
เทปบันทึกเสียง	(N=4)	(N=28)	(N=25)	(N=57)	
1-50 คลิป	3	14	11	28	49.12
51-100 คลิป	1	2	2	5	8.77
101-150 คลิป	-	4	4	8	14.04
151-200 คลิป	-	2	1	3	5.263
มากกว่า 200 คลิป	-	6	7	13	22.81
แผ่นเสียง	-	-	-	-	
ชุดการเรียนการสอน	(N=2)	(N=13)	(N=12)	(N=27)	
1-10 ชุด	2	7	11	20	74.07
11-20 ชุด	-	2	-	2	7.41
มากกว่า 20 ชุด	-	4	1	5	18.52

ตารางที่ 9 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งปรากฏผลว่า หูฟังเป็นโสตทัศนูปกรณ์ที่พบในห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 60 แห่ง (88.24%) รองลงมาคือ เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง และเครื่องรับโทรทัศน์ โดยมีในห้องสมุด 58 แห่ง (85.30%) และ 36 แห่ง (52.94%) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน โสตทัศนูปกรณ์ที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทุกแห่ง (4 แห่ง) คือ เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง รองลงมาคือ หูฟัง (3 แห่ง) ส่วนเครื่องรับโทรทัศน์มีในห้องสมุด 1 แห่งเท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า นอกจากเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง หูฟัง เครื่องรับโทรทัศน์ และไม่โครโฟนแล้ว ไม่พบว่าโสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ ในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง

สำหรับโสตทัศนูปกรณ์ที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ นอกจากหูฟัง เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง และเครื่องรับโทรทัศน์แล้ว โสตทัศนูปกรณ์ประเภทเครื่องเล่นวีดิทัศน์ก็พบว่ามีในห้องสมุดทั้ง 2 ขนาด ในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ 15 แห่ง และ 16 แห่ง ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าโสตทัศนูปกรณ์ประเภทเครื่องฉายภาพยนตร์จะมีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนเพียง 2 แห่ง เท่านั้น

เพราะฉะนั้น โสตทัศนูปกรณ์ที่มีในห้องสมุดแตกต่างกันไปตามขนาดของโรงเรียน โดยห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีโสตทัศนูปกรณ์มากกว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ และเช่นเดียวกันห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่มีโสตทัศนูปกรณ์มากกว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง

ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 โสตทัศนูปกรณ์ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน

โสตทัศนูปกรณ์	ขนาดโรงเรียน						รวม			
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		มี		ไม่มี	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)		(N=32)		(N=32)		(N=68)			
เครื่องฉายสไลด์	-	4	6	26	6	26	12	17.65	56	82.35
เครื่องเล่นวีดีทัศน์	-	4	15	17	16	16	31	45.59	37	54.41
เครื่องฉายฟิล์มสตริป	-	4	1	31	2	30	3	4.41	65	59.59
เครื่องฉายภาพยนตร์	-	4	-	32	2	30	2	2.94	66	97.06
เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง	4	-	27	5	27	5	58	85.30	10	14.70
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	-	4	4	28	4	28	8	11.76	60	88.24
เครื่องรับโทรทัศน์	1	3	16	16	19	13	36	52.94	32	47.06
เครื่องดูสไลด์	-	4	6	26	6	26	12	17.65	56	82.35
หุฟัง	3	1	30	2	27	5	60	88.24	8	11.76
จอภาพ	-	4	7	25	4	28	11	16.18	57	83.82
ไมโครโฟน	1	3	14	18	18	14	33	48.53	35	51.47
ลำโพง	-	4	15	17	19	13	34	50.00	34	50.00
เครื่องขยายเสียง	-	4	12	20	17	15	29	42.65	39	57.35

ในตารางที่ 10 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุด ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดช่วงจำนวนเช่นเดียวกับจำนวนของโสตทัศนวัสดุในกรณีที่มีมาก ในกรณีที่มีโสตทัศนอุปกรณ์จำนวนน้อย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นตัวเลขที่เป็นจำนวนจริง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

ห้องสมุดส่วนใหญ่มีโสตทัศนอุปกรณ์แต่ละประเภทอยู่ในระดับ 1 เครื่อง เช่น ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 28 แห่ง (90.32%) มีเครื่องเล่นวีดิทัศน์ 1 เครื่อง ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 30 แห่ง (83.33%) มีเครื่องรับโทรทัศน์ จำนวน 1 เครื่อง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางที่มีโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ วิทยุ และไมโครโฟน มีจำนวนอยู่ในระดับต่ำสุดของช่วงจำนวนที่วัดแบ่งไว้ เช่นเดียวกับห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนสูงสุด 17 แห่ง และห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวนสูงสุด 21 แห่ง มีเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง 1-5 เครื่อง ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ 4 และ 5 แห่งตามลำดับ มีเครื่องคูสไลด์ 1-5 เครื่อง นอกจากนี้ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 17 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 13 แห่ง มีวิทยุ 1-10 ชุด เป็นต้น

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน

โสตทัศนูปกรณ์	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องฉายสไลด์	(N=-)	(N=6)	(N=6)	(N=12)	
1 เครื่อง	-	5	5	10	83.34
3 เครื่อง	-	1	-	1	8.33
10 เครื่อง	-	-	1	1	8.33
เครื่องเล่นวีดิทัศน์	(N=-)	(N=15)	(N=16)	(N=31)	
1 เครื่อง	-	14	14	28	90.32
2 เครื่อง	-	1	1	2	6.45
5 เครื่อง	-	-	1	1	3.23
เครื่องฉายฟิล์มสตริป	(N=-)	(N=1)	(N=2)	(N=3)	
1 เครื่อง	-	1	1	2	66.67
5 เครื่อง	-	-	1	1	33.33
เครื่องฉายภาพยนตร์	(N=-)	(N=-)	(N=2)	(N=2)	
1 เครื่อง	-	-	2	2	100
เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง	(N=4)	(N=27)	(N=27)	(N=58)	
1-5 เครื่อง	4	17	21	42	72.41
6-10 เครื่อง	-	3	3	6	10.34
มากกว่า 10 เครื่อง	-	7	3	10	17.24
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	(N=-)	(N=4)	(N=4)	(N=8)	
1 เครื่อง	-	4	4	8	100

ตารางที่ 10 จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน (ต่อ)

โสตทัศนูปกรณ์	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องรับโทรทัศน์	(N=1)	(N=16)	(N=19)	(N=36)	
1 เครื่อง	1	15	14	30	83.33
2 เครื่อง	-	1	4	5	13.89
5 เครื่อง	-	-	1	1	2.78
เครื่องดูสไลด์	(N=-)	(N=6)	(N=6)	(N=12)	
1-5 เครื่อง	-	4	5	9	75.00
6-10 เครื่อง	-	2	1	3	25.00
หุ้ฟ้ง	(N=3)	(N=30)	(N=27)	(N=60)	
1-10 ชุด	3	17	13	33	55.00
11-20 ชุด	-	11	4	15	25.00
มากกว่า 20 ชุด	-	2	10	12	20.00
จอภาพ	(N=-)	(N=7)	(N=4)	(N=11)	
1 จอ	-	7	3	10	90.91
2 จอ	-	-	1	1	9.09
ไมโครโฟน	(N=1)	(N=14)	(N=18)	(N=33)	
1 ตัว	1	9	16	26	78.79
2 ตัว	-	5	1	6	18.18
3 ตัว	-	-	1	1	3.03
ลำโพง	(N=-)	(N=15)	(N=19)	(N=34)	
1-5 ตู้	-	14	17	31	91.18
6-10 ตู้	-	1	2	3	8.82

ตารางที่ 10 จำนวนโสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดโรงเรียน (ต่อ)

โสตทัศนูปกรณ์	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องขยายเสียง	(N=-)	(N=12)	(N=17)	(N=29)	
1 เครื่อง	-	10	17	27	93.10
2 เครื่อง	-	2	-	2	6.90

ตอนที่ 2 การดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน นำเสนอเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหาร งานเทคนิค และการให้บริการ

การบริหาร

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ครอบคลุมการบริหารทั่วไป และการบริหารด้านบุคลากร งบประมาณ สถานที่ และครุภัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ในส่วนที่เป็นการบริหารทั่วไปนั้น ได้สอบถามถึงการกำหนดนโยบายการดำเนินงาน และการขอความร่วมมือจากงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 11 และ 12 ดังนี้

ตารางที่ 11 พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวนสูงสุด 33 แห่ง (48.53%) มีการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุโดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนห้องสมุดจำนวน 19 แห่ง (27.94%) มีการกำหนดนโยบายเช่นกัน แต่ไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 16 แห่ง (23.53%) ไม่มีการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนแล้วพบว่า การกำหนดนโยบายในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุมีอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียนทุกขนาด โดยเฉพาะห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีจำนวนห้องสมุดครึ่งหนึ่งและ เกินครึ่งที่มีการกำหนดนโยบายและ เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การกำหนดนโยบายในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

นโยบาย	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร	2	14	17	33	48.53
ไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร	1	10	8	19	27.94
ไม่มีการวางนโยบายในการดำเนินงาน โสตทัศนวัสดุ	1	8	7	16	23.53

ตารางที่ 12 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการขอความร่วมมือจากงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด ปรากฏผลว่า มีห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาเพียง 15 แห่ง (22.06%) ที่ไม่ได้ขอความร่วมมือจากงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน ห้องสมุดส่วนใหญ่ 53 แห่ง (77.94%) ขอความร่วมมือจากงานโสตทัศนศึกษา โดยขอความร่วมมือด้านการซ่อมแซมบำรุงรักษาโสตทัศนอุปกรณ์ และด้านการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 40 แห่ง (58.82%) และ 39 แห่ง (57.35%) ส่วนห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 16 แห่ง (23.53%) ขอความร่วมมือด้านสถานที่

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ขอความร่วมมือจากงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนทุกด้าน โดยเฉพาะห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวนสูงสุด 23 แห่ง ขอความร่วมมือด้านการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง และห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 19 แห่ง ขอความร่วมมือในการซ่อมแซมบำรุงรักษาโสตทัศนอุปกรณ์เป็นหลัก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 การขอความร่วมมือจากงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ไม่ได้ขอ ความร่วมมือ	ขอ ความร่วมมือ	ขอความร่วมมือ*				
			บุคลากร	สถานที่	การใช้ โสตทัศนอุปกรณ์	การจัดการ โสตทัศนวัสดุ	การซ่อมแซม บำรุงรักษาโสตทัศนอุปกรณ์
กลาง (N=4)	1	3	-	1	1	1	2
ใหญ่ (N=32)	7	25	10	10	15	15	19
ใหญ่พิเศษ (N=32)	7	25	10	5	23	15	19
รวม (N=68)	15 (22.06%)	53 (77.94%)	20 (29.41%)	16 (23.53%)	39 (57.35%)	31 (45.59%)	40 (58.82%)

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 13-14 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารด้านบุคลากร โดยสอบถามถึงบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุของบุคลากรผู้รับผิดชอบ และการพัฒนาบุคลากรของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด

ตารางที่ 13 ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด ซึ่งห้องสมุดบางแห่งจะมีครูบรรณารักษ์เป็นผู้รับผิดชอบ บางแห่งจะมีทั้งครูบรรณารักษ์และอาจารย์ช่วยงาน บางแห่งมีครูบรรณารักษ์ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ หรือมีเพียงอาจารย์ช่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ เป็นผู้รับผิดชอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้พบว่า

บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 36 แห่ง (52.94%) คือ ครูบรรณารักษ์ รองลงมาคือ ครูบรรณารักษ์และอาจารย์ช่วยงาน เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดจำนวน 17 แห่ง (25.00%) มีห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (1.47%) เท่านั้น ที่มีเจ้าหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางจะมีครูบรรณารักษ์และอาจารย์ช่วยงานเท่านั้นเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีครูบรรณารักษ์ อาจารย์ช่วยงาน และเจ้าหน้าที่ เป็นที่น่าสังเกตว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 แห่ง มีบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุเป็นระดับเจ้าหน้าที่เท่านั้น

ดังรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

บุคลากร*	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
ครูบรรณารักษ์	2	17	17	36	52.94
ครูบรรณารักษ์และอาจารย์ช่วยงาน	2	8	7	17	25.00
ครูบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่	-	-	3	3	4.41
ครูบรรณารักษ์ อาจารย์ช่วยงาน และเจ้าหน้าที่	-	4	2	6	8.82
อาจารย์ช่วยงาน	-	2	3	5	7.35
เจ้าหน้าที่	-	1	-	1	1.47

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 14 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในท้องสมุดโรงเรียน ของบุคลากรผู้รับผิดชอบ ซึ่งครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียน เป็นผู้ประเมินความรู้ของบุคลากรเหล่านี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

บุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในท้องสมุดโรงเรียน 25 แห่ง (36.76%) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ แต่บุคลากรของท้องสมุดส่วนใหญ่ คือ 43 แห่ง (63.24%) มีความรู้ในเรื่องนี้ โดยมีความรู้จากการศึกษาตามหลักสูตรในสถานศึกษาเป็นจำนวนสูงสุด 27 แห่ง (39.71%) รองลงมาบุคลากรของท้องสมุดจำนวน 15 แห่ง (22.06%) มีความรู้จากการศึกษาดูงาน และบุคลากรของท้องสมุดจำนวนน้อยที่สุดเท่ากันคือ 6 แห่ง (8.82%) มีความรู้ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุจากการอบรม และการศึกษาค้นคว้าจากตำรา

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน บุคลากรของท้องสมุดโรงเรียนขนาดกลางครึ่งหนึ่ง คือ 2 แห่ง ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ แต่อีก 2 แห่ง มีความรู้ ส่วนบุคลากรของท้องสมุดโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุมากกว่าไม่มีความรู้

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุของผู้รับผิดชอบงาน

ขนาดโรงเรียน	ความรู้ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ		มีความรู้ *			
	ไม่มี	มี	การศึกษาตามหลักสูตร ในสถานศึกษา	การอบรม	การศึกษา ดูงาน	การศึกษา ค้นคว้า จากตำรา
กลาง (N=4)	2	2	1	-	1	-
ใหญ่ (N=32)	11	21	12	1	6	5
ใหญ่พิเศษ (N=32)	12	20	14	5	8	1
รวม (N=68)	25 (36.76%)	43 (63.24%)	27 (39.71%)	6 (8.82%)	15 (22.06%)	6 (8.82%)

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 15 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสต-ทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน จากการสอบถามครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนว่ามีการพัฒนาบุคลากรหรือไม่มีการพัฒนาบุคลากร และถ้าไม่มีการพัฒนาบุคลากร มีโครงการจะพัฒนาในอนาคตหรือไม่มีโครงการเลย ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ 42 แห่ง (61.76%) ไม่มีการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด และห้องสมุดในจำนวนนี้มากกว่าครึ่ง คือ 25 แห่ง (36.76%) ไม่มีโครงการจะพัฒนาบุคลากรเหล่านี้ในอนาคต สำหรับห้องสมุดอีก 26 แห่ง (38.24%) มีการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ โดยห้องสมุดจำนวนสูงสุด 20 แห่ง (29.41%) มีการพัฒนาโดยให้บุคลากรไป ประชุม อบรม หรือดูงาน ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (2.94%) มีการพัฒนาบุคลากรโดยใช้วิธีอื่น ๆ คือ ให้ศึกษาจากคู่มือและการสาธิตจากแหล่งวัสดุ และให้เรียนรู้จากงานโสตทัศนศึกษาของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดที่มีการพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานโสต-ทัศนวัสดุ ส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทั้ง 4 แห่ง ไม่มีการพัฒนาบุคลากร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 การพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด
โรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ไม่มีการพัฒนาบุคลากร		มีการพัฒนา บุคลากร	วิธีการพัฒนาบุคลากร*		
	มีโครงการ จะพัฒนา	ไม่มีโครงการ จะพัฒนา		ให้ศึกษา เพิ่มเติม	ให้ไปประชุม/ อบรม/ดูงาน	อื่น ๆ
กลาง (N=4)	1	3	-	-	-	-
ใหญ่ (N=32)	8	15	9	3	6	1
ใหญ่พิเศษ (N=32)	8	7	17	3	14	1
รวม (N=68)	17 (25.00%)	25 (36.76%)	26 (38.24%)	6 (8.82%)	20 (29.41%)	2 (2.94%)

* คอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 16 และ 17 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารด้านงบประมาณ สำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน จากการสอบถามถึงการจัดสรรงบประมาณว่าห้องสมุดมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุโดยเฉพาะ หรือจัดสรรตามโอกาสไม่สม่ำเสมอ หรือไม่มีการจัดสรรเลย รวมทั้งแหล่งงบประมาณอื่น ๆ ซึ่งห้องสมุดได้รับบริจาคหรือเงินรายได้พิเศษที่ห้องสมุดจัดหาตนเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 16 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน โดยห้องสมุด 33 แห่ง (48.53%) จัดสรรตามโอกาสไม่สม่ำเสมอ ห้องสมุด 21 แห่ง (30.88%) จัดสรรเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ มีห้องสมุดเพียง 14 แห่ง (20.59%) ไม่มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทุกแห่ง (4 แห่ง) มีการจัดสรรงบประมาณ ห้องสมุดที่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ 14 แห่ง เป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 9 แห่ง และห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 5 แห่ง

ดังรายละเอียดในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 งบประมาณในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

การจัดสรรงบประมาณ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ
จัดสรรเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ	2	8	11	21	30.88
จัดสรรตามโอกาสไม่สม่ำเสมอ	2	15	16	33	48.53
ไม่มีการจัดสรร	-	9	5	14	20.59

ตารางที่ 17 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งงบประมาณอื่น ๆ ที่ห้องสมุดได้รับ ได้แก่ เงินบริจาคจากสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน สมาคมผู้ปกครองและครู เอกชน มูลนิธิของโรงเรียน หรือเป็นเงินรายได้จากการจัดกิจกรรมของโรงเรียน หรือของห้องสมุดเอง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 37 แห่ง (54.41%) มีแหล่งงบประมาณอื่น ๆ คือ เงินบริจาคจากสมาคมผู้ปกครองและครู รองลงมาห้องสมุด 33 แห่ง (48.53%) มีแหล่งงบประมาณเป็นเงินรายได้จากการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเอง แหล่งงบประมาณที่ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (4.41%) ได้รับจากมูลนิธิของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีแหล่งงบประมาณจากองค์กรต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู เอกชน และสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน รวมทั้งเงินรายได้จากการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและของห้องสมุดเอง ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง มีแต่เงินรายได้จากการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเองเท่านั้น

ดังรายละเอียดในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แหล่งงบประมาณอื่น ๆ ที่ห้องสมุดได้รับเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงาน
โสตทัศนวัสดุ

แหล่งงบประมาณ *	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
เงินจากสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน	-	5	6	11	16.18
เงินจากสมาคมผู้ปกครองและครู	-	18	19	37	54.41
เงินบริจาคจากเอกชน	-	11	4	15	22.06
เงินจากมูลนิธิของโรงเรียน	-	2	1	3	4.41
เงินรายได้พิเศษจากการจัดกิจกรรมของ โรงเรียน	-	4	4	8	11.76
เงินรายได้จากการจัดกิจกรรมของห้องสมุด	2	14	17	33	48.53

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 18 และ 19 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารด้านสถานที่ จากการสอบถามถึงสถานที่ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุว่ามีลักษณะเป็นมุมหนึ่งภายในห้องสมุด หรือแยกเป็นห้องเอกเทศจากห้องสมุด รวมทั้งมีการจัดบริเวณสำหรับการใช้โสตทัศนวัสดุเพื่อ กิจกรรมการฟัง หรือกิจกรรมการฉายหรือไม่ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ พบว่า สถานที่ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ คือ 55 แห่ง (80.88%) มีลักษณะเป็นมุมหนึ่งภายในห้องสมุด ส่วนสถานที่ในการดำเนินงานของห้องสมุดอีก 13 แห่ง (19.12%) มีลักษณะแยกเป็นห้องเอกเทศจากห้องสมุด

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า สถานที่ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทุกแห่ง (4 แห่ง) มีลักษณะเป็นมุมหนึ่งภายในห้องสมุด

การจัดสถานที่ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุที่มีลักษณะแยกเป็นห้องเอกเทศนั้น พบในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษแต่ก็มีไม่มากนักคือ 6-7 แห่งจาก 32 แห่ง

ดังรายละเอียดในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สถานที่ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ลักษณะสถานที่ในการดำเนินงาน โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ (N=68)
เป็นมุมหนึ่งภายในห้องสมุด	4	26	25	55	80.88
แยกเป็นห้องเอกเทศจากห้องสมุด	-	6	7	13	19.12

ในตารางที่ 19 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดบริเวณสำหรับการใช้โสตทัศน-
วัสดุสำหรับกิจกรรมการฟัง และกิจกรรมการฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์ พบว่าห้องสมุด
โรงเรียนเพียงส่วนน้อย คือ 6 แห่ง (8.82%) ที่ไม่มีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง
ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ 62 แห่ง (91.18%) มีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง แต่
บริเวณที่จัดกิจกรรมสำหรับการฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์ นั้นจะมีห้องสมุดจำนวนน้อยลง
คือ 45 แห่ง (66.18%) ที่มีการจัดบริเวณสำหรับกิจกรรมดังกล่าว

บริเวณที่ห้องสมุดจัดสำหรับกิจกรรมการฟัง มีห้องสมุดโรงเรียนจำนวน 25 แห่ง แยก
เป็นห้องสมุดเสียงโดยเฉพาะ และ 33 แห่ง จัดเป็นโต๊ะฟังเสียงอยู่ในห้องสมุด มีห้องสมุดเพียง
4 แห่งเท่านั้นที่มีทั้งห้องสมุดเสียงและโต๊ะฟังเสียงในห้องสมุด สำหรับบริเวณที่ห้องสมุดจัดเพื่อ
กิจกรรมฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์ นั้น มีห้องสมุดจำนวนสูงสุด 27 แห่ง จัดบริเวณ
สำหรับการฉายเป็นมุมหนึ่งในห้องสมุด ห้องสมุด 17 แห่งได้จัดแยกเป็นห้องโดยเฉพาะ
ห้องสมุดจำนวน 23 แห่ง ไม่มีการจัดบริเวณสำหรับการฉายวิดีโอ สไลด์
หรือภาพยนตร์แต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 3 แห่ง มีบริเวณ
จัดกิจกรรมสำหรับการฟัง โดยมีลักษณะเป็นห้องสมุดเสียงโดยเฉพาะ 2 แห่ง และเป็นโต๊ะฟัง
เสียงอยู่ในห้องสมุด 1 แห่ง ส่วนอีก 1 แห่ง ไม่มีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง แต่ทั้ง 4 แห่ง
ไม่มีการจัดบริเวณสำหรับการฉายวิดีโอ สไลด์ หรือภาพยนตร์

ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง โดยเป็นโต๊ะฟัง
เสียงอยู่ในห้องสมุดมากกว่าเป็นห้องสมุดเสียงโดยเฉพาะ สำหรับบริเวณจัดกิจกรรมสำหรับการ
ฉายมีลักษณะเป็นมุมหนึ่งในห้องสมุดมากกว่าที่จะแยกเป็นห้องหนึ่งโดยเฉพาะ

ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง โดยมีทั้งที่เป็น
ห้องสมุดเสียงโดยเฉพาะ และโต๊ะฟังเสียงอยู่ในห้องสมุดในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนบริเวณ
สำหรับการฉายมีลักษณะเป็นมุมหนึ่งในห้องสมุดมากกว่าแยกเป็นห้องหนึ่งโดยเฉพาะ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การจัดบริเวณสำหรับการใช้โสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

การจัดบริเวณสำหรับการใช้โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ (N=68)
บริเวณจัดกิจกรรมสำหรับการฟัง					
มีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง	3	29	30	62	91.18
ห้องสมุดเสียงโดยเฉพาะ	(2)	(10)	(13)	(25)	(36.76)
โต๊ะฟังเสียงอยู่ในห้องสมุด	(1)	(17)	(15)	(33)	(48.52)
ห้องสมุดเสียงและโต๊ะฟังเสียง	(-)	(2)	(2)	(4)	(5.90)
ไม่มีการจัดบริเวณสำหรับการฟัง	1	3	2	6	8.82
บริเวณจัดกิจกรรมสำหรับการฉายวีดิทัศน์ สไลด์ หรือภาพยนตร์					
มีการจัดบริเวณสำหรับการฉายวีดิทัศน์ สไลด์ หรือภาพยนตร์	-	22	23	45	66.18
แยกเป็นห้องหนึ่งโดยเฉพาะ	(-)	(9)	(8)	(17)	(25.00)
เป็นมุมหนึ่งในห้องสมุด	(-)	(13)	(14)	(27)	(39.71)
เป็นห้องหนึ่งโดยเฉพาะและเป็นมุมหนึ่ง ภายในห้องสมุด	(-)	(-)	(1)	(1)	(1.47)
ไม่มีการจัดบริเวณสำหรับการฉายวีดิทัศน์ สไลด์ หรือภาพยนตร์	4	10	9	23	33.82

ในตารางที่ 20 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดมีสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุพบว่า ครุภัณฑ์ที่มีในห้องสมุดจำนวนสูงสุด 51 แห่ง (75.00%) คือ โต๊ะเก้าอี้ สำหรับการนั่งดูและฟัง รองลงมาคือ ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ มีในห้องสมุด 42 แห่ง (61.76%) ครุภัณฑ์ที่มีในห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 13 แห่ง (19.12%) คือ ตู้บัตรรายการโสตทัศนวัสดุ จะเห็นได้ว่าครุภัณฑ์ที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางมีเพียง 2 ประเภทเท่านั้น คือ โต๊ะ เก้าอี้ สำหรับการนั่งดูและฟัง กับชั้นเก็บโสตทัศนวัสดุ ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีครุภัณฑ์สำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุทุกประเภท

ส่วนลักษณะของครุภัณฑ์สำหรับจัดเก็บโสตทัศนวัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ 30 แห่ง (44.12%) และ 29 แห่ง (42.65%) ตามลำดับ สิ่งทำพิเศษกับใช้ของเดิมที่มีอยู่แล้วหรือที่ได้รับบริจาค

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางครึ่งหนึ่งคือ 2 แห่ง จัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับจัดเก็บโสตทัศนวัสดุตามท้องตลาด ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน มีทั้งสิ่งทำพิเศษ จัดซื้อตามท้องตลาด และใช้ของเดิมที่มีอยู่แล้วหรือที่ได้รับบริจาค ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สิ่งทำพิเศษและใช้ของเดิมที่มีอยู่แล้วหรือที่ได้รับบริจาค

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ครุภัณฑ์สำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ครุภัณฑ์	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
ครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดมีสำหรับใช้ดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ*					
ชั้นเก็บโสตทัศนวัสดุ	1	13	10	24	35.29
ตู้เก็บโสตทัศนวัสดุ	—	21	21	42	61.76
ตู้บัตรรายการโสตทัศนวัสดุ	—	8	5	13	19.12
โต๊ะจ่ายรับโสตทัศนวัสดุ	—	8	7	15	22.06
โต๊ะเก้าอี้สำหรับการนั่งดูและฟัง	3	23	25	51	75.00
ลักษณะครุภัณฑ์สำหรับจัดเก็บโสตทัศนวัสดุ*					
สิ่งทำพิเศษ	1	14	15	30	44.12
จัดซื้อตามท้องตลาด	2	13	2	17	25.00
ใช้ของเดิมที่มีอยู่แล้วหรือที่ได้รับบริจาค	1	14	14	29	42.65

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

งานเทคนิค

การวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านงานเทคนิค ครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับการประเมินคุณค่าและการเลือกโสตทัศนวัสดุ การจัดหา การเตรียมโสตทัศนวัสดุก่อนให้บริการ การจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ การจัดเก็บและการบำรุงรักษาโสตทัศนวัสดุ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในตารางที่ 21-35

ในตารางที่ 21 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุก่อนการเลือก ผู้ที่ทำหน้าที่เลือกโสตทัศนวัสดุ และปัจจัยที่ช่วยในการเลือกโสตทัศนวัสดุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ 59 แห่ง มีการประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุก่อนการเลือก ในจำนวนนี้ปรากฏว่าห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 39 แห่ง (57.35%) มีการประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุทุกประเภท ห้องสมุดจำนวน 20 แห่ง (29.41%) มีการประเมินคุณค่าเป็นบางประเภท ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (13.24%) ไม่มีการประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุก่อนการเลือก

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางมีการประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุเป็นบางประเภทเท่านั้น ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนที่ใกล้เคียงกันคือ 20 แห่ง และ 19 แห่ง ตามลำดับ มีการประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุทุกประเภท

ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่เลือกโสตทัศนวัสดุนั้นพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 52 แห่ง (76.47%) มีครูบรรณารักษ์เป็นผู้ทำหน้าที่เลือก รองลงมาห้องสมุดจำนวน 30 แห่ง (44.12%) มีครูหมวดวิชาต่าง ๆ เป็นผู้เลือก และในห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (4.41%) มีผู้ทำหน้าที่เลือกอื่น ๆ คือ ผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ผู้ที่ทำหน้าที่เลือกโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางครึ่งหนึ่ง (2 แห่ง) ขนาดใหญ่จำนวนสูงสุด 26 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษจำนวนสูงสุด 24 แห่ง คือ ครูบรรณารักษ์

สำหรับปัจจัยที่ช่วยในการเลือกโสตทัศนวัสดุ ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 61 แห่ง (89.71%) ใช้คำแนะนำของครู รองลงมาห้องสมุด 42 แห่ง (61.76%) ใช้คำแนะนำ

ของนักเรียน ปัจจัยอื่น ๆ ที่ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (8.82%) ใช้คือ คำแนะนำจาก
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โครงการของกลุ่มโรงเรียน ประสบการณ์การดำเนินงานในที่ต่าง ๆ
บริษัทมาเสนอขาย และการไปสำรวจวัสดุทัศนวัสดุด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ปัจจัยที่ช่วยในการเลือกวัสดุทัศนวัสดุของห้องสมุด
โรงเรียนขนาดกลาง 3 แห่ง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจำนวนเท่ากัน คือ 29 แห่ง คือ
คำแนะนำของครูมากกว่าปัจจัยอื่น

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 การประเมินคุณค่าและการเลือกโสตทัศนวัสดุของห้องสมุดโรงเรียน

การประเมินคุณค่าและการเลือก โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
การประเมินคุณค่าโสตทัศนวัสดุ					
ก่อนการเลือก					
มีการประเมินคุณค่าทุกประเภท	-	20	19	39	57.35
มีการประเมินคุณค่าเป็นบางประเภท	3	7	10	20	29.41
ไม่มีการประเมินคุณค่า	1	5	3	9	13.24
ผู้ที่ทำหน้าที่เลือกโสตทัศนวัสดุ*					
บรรณารักษ์	2	26	24	52	76.41
ครูหมวดวิชาต่าง ๆ	1	13	16	30	44.12
คณะกรรมการห้องสมุด	1	11	5	17	25.00
เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	-	2	3	5	7.35
อื่น ๆ	1	1	1	3	4.41
ปัจจัยที่ช่วยในการเลือกโสตทัศนวัสดุ*					
คำแนะนำของครู	3	29	29	61	89.71
คำแนะนำของนักเรียน	2	18	22	42	61.76
บทวิจารณ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์	-	15	11	26	38.24
โฆษณาทางสื่อมวลชนอื่น ๆ	1	15	15	31	45.59
อื่น ๆ	-	4	2	6	8.82

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 22 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกโสตทัศนวัสดุ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกโสตทัศนวัสดุ 7 เกณฑ์ คือ เนื้อหาตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอน เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน คุณภาพของการผลิต ความสะดวกในการใช้ ความสะดวกในการซ่อมแซมบำรุงรักษา และราคาโสตทัศนวัสดุ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนตอบว่าให้สำคัญของเกณฑ์แต่ละเกณฑ์อยู่ในระดับ มาก ปานกลาง หรือน้อย ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลว่า

ในการพิจารณาเลือกโสตทัศนวัสดุเข้าห้องสมุด ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนได้ให้ความสำคัญของเกณฑ์เกือบทุกเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ยกเว้น เกณฑ์เกี่ยวกับราคาโสตทัศนวัสดุ ให้ความสำคัญระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.41$) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในระดับมากแล้วพบว่า เกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดใกล้เคียงกันคือ เกณฑ์เนื้อหาตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.85$) และเนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย ($\bar{x} = 2.84$)

หากพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ให้ความสำคัญของเกณฑ์เกือบทุกเกณฑ์ในระดับมากเหมือนกัน ยกเว้น เกณฑ์คุณภาพของการผลิต ($\bar{x} = 2.53$) ความสะดวกในการซ่อมแซมบำรุงรักษา ($\bar{x} = 2.47$) และราคาโสตทัศนวัสดุ ($\bar{x} = 2.41$) ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่าครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางให้ความสำคัญกับเกณฑ์ราคาโสตทัศนวัสดุในระดับมาก ($\bar{x} = 2.75$) ในขณะที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.41$ และ $\bar{x} = 2.38$)

ดังรายละเอียดในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ระดับความสำคัญของเกณฑ์ในการเลือกโสตทัศนวัสดุเข้าห้องสมุดโรงเรียน

เกณฑ์	ขนาดโรงเรียน											
	กลาง			ใหญ่			ใหญ่พิเศษ			รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ (N=4)	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ (N=68)
เนื้อหาตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอน	2.50	0.50	ปานกลาง	2.81	0.39	มาก	2.94	0.24	มาก	2.85	0.35	มาก
เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาและทันสมัย	2.75	0.43	มาก	2.78	0.41	มาก	2.91	0.29	มาก	2.84	0.37	มาก
สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน	2.50	0.87	ปานกลาง	2.69	0.46	มาก	2.88	0.33	มาก	2.76	0.46	มาก
คุณภาพของการผลิต	2.25	0.83	ปานกลาง	2.53	0.50	ปานกลาง	2.75	0.43	มาก	2.62	0.52	มาก
ความสะดวกในการใช้	2.50	0.87	ปานกลาง	2.59	0.49	มาก	2.91	0.29	มาก	2.74	0.47	มาก
ความสะดวกในการซ่อมแซมบำรุงรักษา	2.75	0.43	มาก	2.47	0.61	ปานกลาง	2.84	0.36	มาก	2.66	0.53	มาก
ราคาโสตทัศนวัสดุ	2.75	0.43	มาก	2.41	0.55	ปานกลาง	2.38	0.54	ปานกลาง	2.41	0.55	ปานกลาง

ในตารางที่ 23 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ ก่อนการจัดหาวัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ 64 แห่ง สำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนการจัดหาวัสดุ โดยห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 33 แห่ง (48.53%) มีการสำรวจอย่างสม่ำเสมอ ห้องสมุด 31 แห่ง (45.59%) สำรวจเป็นบางครั้ง มีห้องสมุดเพียงจำนวนน้อย คือ 4 แห่ง (5.88%) ไม่มีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนการจัดหา ซึ่งเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 1 แห่ง ขนาดใหญ่ 2 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 1 แห่ง

สำหรับวิธีการสำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนการจัดหา ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 50 แห่ง (73.53%) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ชักถาม รองลงมาห้องสมุดจำนวนที่ไล่เลี่ยกัน 24 แห่ง (35.29%) และ 23 แห่ง (33.82%) ใช้แบบสอบถามและการสังเกต ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (2.94%) ใช้วิธีการอื่น ๆ คือ กล่องรับความคิดเห็น

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางครึ่งหนึ่งคือ 2 แห่ง สำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนการจัดหา โดยใช้แบบสอบถาม ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษใช้วิธีการสัมภาษณ์ชักถามเป็นหลัก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 การสำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนการจัดทำหอพักคนว่าง

การสำรวจความต้องการของผู้ใช้	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ
การสำรวจความต้องการของผู้ใช้ก่อนการจัด หาหอพักคนว่าง					
สำรวจอย่างสม่ำเสมอ	1	14	18	33	48.53
สำรวจเป็นบางครั้ง	2	16	13	31	45.59
ไม่มีการสำรวจ	1	2	1	4	5.88
วิธีการสำรวจที่ใช้*					
สัมภาษณ์ ชักถาม	1	21	28	50	73.53
สังเกต	1	8	14	23	33.82
ใช้แบบสอบถาม	2	12	10	24	35.29
อื่น ๆ	-	2	-	2	2.94

* คอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 24 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดหาวัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 67 แห่ง (93.53%) ใช้วิธีการจัดซื้อ รองลงมาห้องสมุดจำนวน 52 แห่ง (76.47%) ใช้วิธีการทำสำเนา ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (13.24%) ใช้วิธีการเช่า เป็นที่น่าสังเกตว่า วิธีการจัดหาวัสดุที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง ทั้ง 4 แห่ง ใช้คือวิธีการจัดซื้อ แต่ไม่พบว่ามีการจัดหาวัสดุโดยการขอยืม เช่า และผลิตขึ้นเอง ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษใช้วิธีจัดหาทุกวิธี โดยใช้วิธีการจัดซื้อเป็นหลัก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 วิธีการจัดหาวัสดุ

วิธีการจัดหาวัสดุ*	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
ซื้อ	4	32	31	67	93.53
ขอรับบริจาค	1	25	24	50	73.53
ขอยืม	-	12	20	32	47.06
ทำสำเนา	1	23	28	52	46.47
เช่า	-	5	4	9	13.24
ผลิตขึ้นเอง	-	26	24	50	73.53

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 25 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดจัดซื้อ ได้รับบริจาค และผลิตขึ้นเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 55 แห่ง (82.09%) จัดซื้อคือ เทปบันทึกเสียง รองลงมาคือ รูปภาพ มีห้องสมุดที่จัดซื้อ 52 แห่ง (76.47%) ส่วนโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 37 แห่ง (74.00%) ได้รับบริจาคคือ รูปภาพ รองลงมาคือ เทปบันทึกเสียง โดยมีห้องสมุด 34 แห่ง (68.00%) ได้รับบริจาคสำหรับโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 37 แห่ง (74.00%) ผลิตขึ้นเอง ได้แก่ รูปภาพ รองลงมาคือ เกม โดยมีห้องสมุดที่ผลิตเกมขึ้นเอง 31 แห่ง (62.00%)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จัดซื้อเทปบันทึกเสียง ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจัดซื้อรูปภาพมากกว่า

ส่วนการได้รับบริจาคโสตทัศนวัสดุ ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับบริจาคเกมมากที่สุด ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษได้รับบริจาครูปภาพ

สำหรับโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนที่ไล่เลี่ยกันคือ 18 แห่ง และ 17 แห่ง ตามลำดับ ผลิตขึ้นเองคือ รูปภาพและเกม ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษผลิตรูปภาพเป็นหลัก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 โสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดโรงเรียนจัดซื้อ รับบริจาค และผลิตขึ้นเอง

ประเภทโสตทัศนวัสดุ	จัดซื้อ				ได้รับบริจาค				ผลิตขึ้นเอง						
	ขนาดโรงเรียน			รวม	ขนาดโรงเรียน			รวม	ขนาดโรงเรียน			รวม			
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=31)	จำนวน (N=67)	ร้อยละ (N=1)	ใหญ่ (N=25)	ใหญ่พิเศษ (N=24)	จำนวน (N=50)	ร้อยละ (N=-)	กลาง (N=26)	ใหญ่ (N=24)	จำนวน (N=50)	ร้อยละ		
รูปภาพ	3	23	26	52	76.47	1	17	19	37	74.00	-	18	19	37	74.00
เกม	1	24	24	49	72.06	-	18	15	33	66.00	-	17	14	31	62.00
สไลด์	1	20	20	41	60.29	-	9	11	20	40.00	-	7	12	19	38.00
วีดิทัศน์	-	16	18	34	50.00	-	13	11	24	48.00	-	11	9	20	40.00
เทปบันทึกเสียง	4	26	25	55	82.09	1	16	17	34	68.00	-	13	9	22	44.00

ในตารางที่ 26 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่ห้องสมุดจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 37 แห่ง (55.22%) จัดซื้อโสตทัศนวัสดุโดยผ่านตัวแทนจำหน่าย ห้องสมุดจำนวน 35 แห่ง (52.24%) จัดซื้อจากร้านค้าทั่วไป และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 24 แห่ง (35.82%) จัดซื้อจากแหล่งผลิตโดยตรง

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางไม่มีการจัดซื้อโสตทัศนวัสดุจากแหล่งผลิตโดยตรง ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษมีการจัดซื้อโสตทัศนวัสดุจากแหล่งต่าง ๆ ทั้ง 3 แหล่ง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แหล่งที่ห้องสมุดจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ

แหล่งที่ห้องสมุดจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ*	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=31)	(N=67)	
แหล่งผลิตโดยตรง	-	15	19	24	35.82
ผ่านตัวแทนจำหน่าย	2	20	15	37	55.22
จากร้านค้าทั่วไป	2	15	18	35	52.24

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 27 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคู่มือที่ช่วยในการจัดซื้อวัสดุพบว่า ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 42 แห่ง (62.69%) ใช้รายชื่อวัสดุของแหล่งผลิต ห้องสมุดจำนวน 34 แห่ง (50.75%) ใช้รายชื่อวัสดุที่ตัวแทนจำหน่ายจัดทำ และ ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 27 แห่ง (40.30%) ใช้รายชื่อวัสดุที่ห้องสมุดสถาบันต่าง ๆ จัดทำ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ไม่พบว่ามีห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางใช้รายชื่อวัสดุของแหล่งผลิต ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 19 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 23 แห่ง ใช้เป็นอันดับแรก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 27

ตารางที่ 27 คู่มือที่ช่วยในการจัดซื้อวัสดุ

คู่มือ *	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=31)	(N=67)	
รายชื่อวัสดุของแหล่งผลิต	-	19	23	42	62.69
รายชื่อวัสดุที่ตัวแทนจำหน่ายจัดทำ	3	19	12	34	50.75
รายชื่อวัสดุที่ห้องสมุดสถาบันต่าง ๆ จัดทำ	1	13	13	27	40.30

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 28 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่ห้องสมุดได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 22 แห่ง (44.00%) ได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุจากครู นักเรียน และผู้ปกครอง ห้องสมุดจำนวน 18 แห่ง (36.00%) ได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุจากหน่วยงานราชการ แหล่งอื่น ๆ ที่ห้องสมุดจำนวน 3 แห่ง (6.00%) ได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุ คือ สมาคมผู้ปกครองและครู หมอวชิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนและศูนย์สื่อของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุจากทุกแหล่ง โดยได้จากหน่วยงานราชการ และครู นักเรียน ผู้ปกครอง มากที่สุด ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุจากแหล่งเพียง 3 แหล่ง คือ หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เท่านั้น

ดังรายละเอียดในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 แหล่งที่ห้องสมุดโรงเรียนได้รับบริจาควัสดุทัศน-วัสดุ

แหล่งที่ห้องสมุดได้รับบริจาค* วัสดุทัศน-วัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=1)	ใหญ่ (N=25)	ใหญ่พิเศษ (N=24)	จำนวน (N=50)	ร้อยละ
หน่วยงานราชการ	1	10	7	18	36.00
หน่วยงานเอกชน	1	8	5	14	28.00
ครู นักเรียน ผู้ปกครอง	1	9	12	22	44.00
บุคคลทั่วไป	-	7	3	10	20.00
อื่น ๆ	-	2	1	3	6.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 29 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการทำสำเนาโสตทัศนวัสดุ พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 31 แห่ง (59.62%) ทำสำเนาโสตทัศนวัสดุจากรายการวิทยุ-โทรทัศน์ รองลงมาห้องสมุดจำนวน 24 แห่ง (46.15%) ขอยืมโสตทัศนวัสดุจากหน่วยงานอื่น มาทำสำเนา ส่วนห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 20 แห่ง (38.46%) ขอให้หน่วยงานอื่นทำสำเนาให้

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ไม่พบว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางขอยืมโสตทัศนวัสดุจากหน่วยงานอื่นมาทำสำเนาเอง และทำสำเนาโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีอยู่ ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษมีการทำสำเนาจากทุกวิธี โดยทำสำเนาโสตทัศนวัสดุจากรายการวิทยุ-โทรทัศน์มากที่สุด

ดังรายละเอียดในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 การทำสำเนาโสตทัศนวัสดุ

วิธีทำสำเนาโสตทัศนวัสดุ *	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=1)	ใหญ่ (N=23)	ใหญ่พิเศษ (N=28)	จำนวน	ร้อยละ (N=52)
ขอให้หน่วยงานอื่นทำสำเนาให้	1	9	10	20	38.46
ขอยืมโสตทัศนวัสดุจากหน่วยงานอื่น มาทำสำเนาเอง	-	9	15	24	46.15
ทำสำเนาโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดมีอยู่	-	10	11	21	40.38
ทำสำเนาโสตทัศนวัสดุจากรายการ วิทยุ-โทรทัศน์	1	11	19	31	59.62

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 30 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมโสตทัศนวัสดุก่อนให้บริการ โดยสอบถามถึงวิธีการลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุ การประทับตรา และทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ 62 แห่ง (91.18%) มีการลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุและทุกแห่งลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุในสมุด แยกออกจากหนังสือ และยังมีอีก 10 แห่ง (14.71%) ที่ลงทะเบียนเพิ่มในรูปของบัตร และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (8.82%) ไม่มีการลงทะเบียน เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่พบว่ามีห้องสมุดใดลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุในสมุดปนไปกับทะเบียนหนังสือ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดที่ไม่มีการลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 1 แห่ง และขนาดใหญ่ 5 แห่ง ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ทุกแห่งมีการลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนส่วนใหญ่ 55 แห่ง (80.88%) มีการประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุ โดยห้องสมุดโรงเรียนจำนวน 29 แห่ง (42.65%) มีการประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุทุกประเภท และห้องสมุด 26 แห่ง (38.24%) ประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุเป็นบางประเภท มีห้องสมุดจำนวนเพียง 13 แห่ง (19.12%) ไม่มีการประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ห้องสมุดที่มีการประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุทุกประเภทหรือทำเป็นบางประเภท เป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษเป็นส่วนมาก ส่วนห้องสมุดที่ไม่มีการประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุนั้นมีทั้งเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษเช่นเดียวกัน แต่เป็นจำนวนน้อยคือ 7 แห่ง และ 6 แห่ง ตามลำดับ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 30

ตารางที่ 30 การเตรียมโสตทัศนวัสดุก่อนให้บริการ

การเตรียมโสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
การลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุ *					
มีการลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุ	3	27	32	62	91.18
ลงทะเบียนในสมุดฉบับไปกับทะเบียนหนังสือ	-	-	-	-	-
ลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุในสมุด แต่แยกออกจากหนังสือ	(3)	(27)	(32)	(62)	(91.18)
ลงทะเบียนในรูปของบัตร	-	(7)	(3)	(10)	(14.65)
ไม่มีการลงทะเบียนโสตทัศนวัสดุ	1	5	-	6	8.82
การประทับตราและทำบัตรยืมโสตทัศนวัสดุ *					
มีการประทับตราและทำบัตรยืม					
โสตทัศนวัสดุ	4	25	26	55	80.88
ทำทุกประเภท	-	(17)	(12)	(29)	(42.65)
ทำเป็นบางประเภท	(4)	(8)	(14)	(26)	(38.24)
ไม่มีการประทับตราและทำบัตรยืม					
โสตทัศนวัสดุ	-	7	6	13	19.12

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ห้องสมุดที่มีการจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุมีจำนวน 38 แห่ง (55.88%) ซึ่งเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดใหญ่ 15 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 21 แห่ง ส่วนห้องสมุดอีก 30 แห่ง (44.12%) คือ ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดใหญ่ 17 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 11 แห่ง ไม่มีการจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุ

สำหรับการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ห้องสมุดที่มีการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุมีจำนวน 30 แห่ง (44.12%) โดยเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดใหญ่ 14 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 14 แห่ง ห้องสมุดที่ไม่ได้ทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ มีจำนวน 38 แห่ง (55.88%) โดยเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดใหญ่ 18 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 18 แห่ง

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดโรงเรียนที่มีการจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ปรากฏในตารางที่ 31 และ ตารางที่ 32.

ในตารางที่ 31 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระบบจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 18 แห่ง (47.37%) ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุประกอบด้วยเลขหมู่ระบบทศนิยมของคิวอี้ รองลงมาห้องสมุดจำนวน 10 แห่ง (26.32%) ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทแต่เพียงอย่างเดียว ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 แห่ง (2.63%) ซึ่งเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุประกอบด้วยเลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน และเป็นที่น่าสนใจว่า ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่อีก 2 แห่ง ใช้ระบบจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุอื่น ๆ คือ ใช้เลขตามรหัสวิชา และระบบที่คิดขึ้นเอง

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทั้ง 2 แห่ง ที่มีการจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุใช้ตัวอักษรย่อแทนโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 6 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 12 แห่ง ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุประกอบด้วยเลขหมู่ระบบทศนิยมของอิวอี้

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ระบบจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ระบบจัดหมวดหมู่โสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=2)	ใหญ่ (N=15)	ใหญ่พิเศษ (N=21)	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุประกอบด้วย เลขหมู่ระบบทศนิยมของอิวอี้	-	6	12	18	47.37
ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุประกอบด้วย เลขหมู่ระบบรัฐสภาอเมริกัน	-	1	-	1	2.63
ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุแต่ละประเภทแต่เพียงอย่างเดียว	2	2	6	10	26.32
ใช้ตัวอักษรแทนโสตทัศนวัสดุประกอบด้วย เลขทะเบียน	-	4	3	7	18.42
อื่น ๆ	-	2	-	2	5.26

ในตารางที่ 32 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ โดยสอบถามถึงลักษณะของบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ประเภทของบัตรรายการที่ห้องสมุดทำหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการทำบัตรรายการ และการเรียงบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ พบว่า

ลักษณะของบัตรรายการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 21 แห่ง (70.00%) เหมือนบัตรรายการหนังสือ ส่วนลักษณะของบัตรรายการในห้องสมุดอีก 9 แห่ง (30.00%) แตกต่างจากบัตรรายการหนังสือ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าลักษณะของบัตรรายการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดใหญ่ 10 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 9 แห่ง เหมือนบัตรรายการหนังสือ

ประเภทของบัตรรายการที่ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 21 แห่ง (70.00%) ทำคือบัตรเรื่อง ห้องสมุด 18 แห่ง (60.00%) ทำบัตรชื่อเรื่อง มีห้องสมุดเพียง 1 แห่ง (3.33%) เท่านั้นที่ทำบัตรทะเบียน

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางทำแต่บัตรเรื่องเท่านั้น ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษในจำนวนที่ไล่เลี่ยกัน ทำบัตรชื่อเรื่องและบัตรเรื่อง

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุที่ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 20 แห่ง (66.67%) ใช้คือ หลักเกณฑ์ที่ห้องสมุดคิดขึ้นเอง ส่วนห้องสมุดอีก 10 แห่ง (33.33%) ใช้คือ หลักเกณฑ์ของแองโกล-อเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุของห้องสมุดโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 9 แห่งเท่ากัน คือหลักเกณฑ์ที่ห้องสมุดคิดขึ้นเอง

สำหรับการเรียงบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ พบว่าห้องสมุดจำนวนสูงสุด 24 แห่ง (80.00%) เรียงบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแยกจากบัตรรายการหนังสือ มีห้องสมุดเพียง 6 แห่ง (20.00%) เท่านั้นที่เรียงรวมไปกับบัตรรายการหนังสือ ซึ่งเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 1 แห่ง และขนาดใหญ่ 5 แห่ง

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 1 แห่ง ขนาดใหญ่ 9 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 14 แห่ง เรียงบัตรรายการโสตทัศนวัสดุแยกจากบัตรรายการหนังสือ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 บัทรายการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

บัทรายการโสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=2)	ใหญ่ (N=14)	ใหญ่พิเศษ (N=14)	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะของบัทรายการโสตทัศนวัสดุ					
เหมือนบัทรายการหนังสือ	2	10	9	21	70.00
แตกต่างจากบัทรายการหนังสือ	-	4	5	9	30.00
ประเภทของบัทรายการที่ห้องสมุดทำ *					
บัตรผู้แต่ง	-	6	7	13	43.33
บัตรชื่อเรื่อง	-	8	10	18	60.00
บัตรเรื่อง	2	8	11	21	70.00
บัตรทะเบียน	-	1	-	1	3.33
หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการทำบัทรายการโสตทัศนวัสดุ					
หลักเกณฑ์ของเอง โกล-อ เมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2					
หลักเกณฑ์ที่ห้องสมุดคิดขึ้นเอง	2	9	9	20	66.67
การเรียงบัทรายการโสตทัศนวัสดุ					
เรียงร่วมกับบัทรายการหนังสือ	1	5	-	6	20.00
เรียงแยกจากบัทรายการหนังสือ	1	9	14	24	80.00

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 33 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือช่วยคันอื่น ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำในกรณีที่ไม่ได้จัดทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ซึ่งมีห้องสมุดโรงเรียนจำนวน 38 แห่ง ที่อยู่ในกลุ่มนี้ ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 25 แห่ง (65.79%) จัดทำรายชื่อโสตทัศนวัสดุเป็นรูปเล่ม ห้องสมุดจำนวน 15 แห่ง (39.47%) จัดทำรายชื่อโสตทัศนวัสดุเป็นแผ่นปลิว ห้องสมุดอีก 13 แห่ง (34.21%) ไม่ได้จัดทำคู่มือช่วยคันอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง จัดทำเครื่องมือช่วยคันอื่น ๆ เป็นรายชื่อโสตทัศนวัสดุเป็นแผ่นปลิว ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษจำนวนสูงสุด 12 แห่งเท่ากัน จัดทำรายชื่อโสตทัศนวัสดุเป็นรูปเล่ม

ดังรายละเอียดในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 เครื่องมือช่วยคันอื่น ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำในกรณีที่ไม่มีบัตรรายการ

เครื่องมือช่วยคัน *	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=2)	ใหญ่ (N=18)	ใหญ่พิเศษ (N=18)	จำนวน	ร้อยละ
รายชื่อโสตทัศนวัสดุเป็นแผ่นปลิว	2	5	8	15	39.47
รายชื่อโสตทัศนวัสดุเป็นรูปเล่ม	1	12	12	25	65.79
ไม่ได้จัดทำ	1	5	7	13	34.21

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 34 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บวัสดุพบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 26 แห่ง (38.24%) จัดเก็บวัสดุแบบชั้นปิด รองลงมา ห้องสมุดจำนวน 24 แห่ง (35.29%) จัดเก็บวัสดุแบบทั้งชั้นปิดและชั้นเปิด ส่วน ห้องสมุดอีก 18 แห่ง (26.47%) จัดเก็บวัสดุแบบชั้นเปิด และในการจัดเก็บแบบชั้นเปิดนี้ ห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง จัดเก็บโดยรวมวัสดุทุกประเภทในที่เดียวกัน และอีก 9 แห่ง แยกวัสดุแต่ละประเภทไว้ตามมุมต่าง ๆ ในห้องสมุด เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่พบว่า ในการจัดเก็บแบบชั้นเปิดมีการรวมวัสดุกับหนังสือ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางครึ่งหนึ่ง คือ 2 แห่ง จัดเก็บวัสดุแบบชั้นเปิด ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษในจำนวนที่ใกล้เคียงกันจัดเก็บแบบชั้นปิด และจัดเก็บแบบทั้งชั้นปิดและชั้นเปิด

ดังรายละเอียดในตารางที่ 34

ตารางที่ 34 การจัดเก็บวัสดุ

การจัดเก็บวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปิด	1	13	12	26	38.24
ชั้นเปิด	2	8	8	18	26.47
รวมวัสดุกับหนังสือ	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)
รวมวัสดุทุกประเภทในที่เดียวกัน	(1)	(4)	(4)	(9)	(13.24)
แยกวัสดุแต่ละประเภทไว้ตามมุมต่าง ๆ ในห้องสมุด	(1)	(4)	(4)	(9)	(13.24)
ทั้งชั้นปิดและชั้นเปิด	1	11	12	24	35.29

ในตารางที่ 35 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาโสตทัศนวัสดุ โดยสอบถามถึงการตรวจสภาพโสตทัศนวัสดุ และการซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 36 แห่ง (52.94%) ตรวจสภาพโสตทัศนวัสดุไม่สม่ำเสมอ แล้วแต่เวลาและโอกาส ห้องสมุดจำนวน 21 แห่ง (30.88%) ตรวจสภาพโสตทัศนวัสดุก่อนและหลังการให้บริการทุกครั้ง ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (1.47%) ซึ่งเป็นห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง ไม่มีการตรวจสภาพแต่อย่างใด เป็นที่น่าสังเกตว่า ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีการตรวจสภาพโสตทัศนวัสดุทุกแห่ง โดยตรวจสภาพไม่สม่ำเสมอแล้วแต่เวลาและโอกาสมากเป็นอันดับแรก

ส่วนการซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุ พบว่าห้องสมุดจำนวนสูงสุด 47 แห่ง (69.12%) ให้บุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาซ่อมแซมให้ ห้องสมุดจำนวน 31 แห่ง (45.59%) ส่งไปซ่อมที่ร้านหรือบริษัท ส่วนห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 25 แห่ง (36.76%) ให้บุคลากรของห้องสมุดซ่อมแซมเอง เป็นที่น่าสังเกตว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางไม่มีการส่งไปซ่อมที่ร้านหรือบริษัท

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ให้บุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาซ่อมแซมให้มากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางไม่มีการส่งไปซ่อมที่ร้านหรือบริษัท

ดังรายละเอียดในตารางที่ 35

ตารางที่ 35 การบำรุงรักษาโสตทัศนวัสดุ

การบำรุงรักษาโสตทัศนวัสดุ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ
การตรวจสอบสภาพโสตทัศนวัสดุ*					
ก่อนและหลังการใช้บริการทุกครั้ง	2	9	10	21	30.88
ปีละครั้งในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน	-	8	7	15	22.06
ไม่สม่ำเสมอแล้วแต่เวลาและโอกาส	2	17	17	36	52.94
ไม่มีการตรวจสอบแต่อย่างใด	1	-	-	1	1.47
การซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุ*					
บุคลากรของห้องสมุดซ่อมแซมเอง	1	12	12	25	36.76
บุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาซ่อมแซมให้	3	21	23	47	69.12
ส่งไปซ่อมที่ร้านหรือบริษัท	-	16	15	31	45.59

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การให้บริการ

ในตารางที่ 36 ถึง 38 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการโสตทัศนวัสดุ โดยสอบถามถึงบริการโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุด เวลาที่ห้องสมุดเปิดให้บริการโสตทัศนวัสดุ ลักษณะการให้บริการโสตทัศนวัสดุ ผู้มีสิทธิใช้โสตทัศนวัสดุ วิธีการให้ยืม รวมทั้งลักษณะการใช้บริการของผู้ใช้ และการเก็บสถิติการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ในตารางที่ 36 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริการโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุด พบว่า บริการให้ยืมโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 68 แห่ง (100%) รองลงมาคือ บริการให้ฟังเทปบันทึกเสียง พบว่ามีในห้องสมุดจำนวน 62 แห่ง (91.18%) ส่วนบริการผลิตโสตทัศนวัสดุพบในห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 8 แห่ง (11.76%) เป็นที่น่าสังเกตว่า บริการที่มีในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางมีเพียงบริการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ และฟังเทปบันทึกเสียง 2 บริการเป็นหลัก ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษพบว่ามีการโสตทัศนวัสดุทุกบริการ โดยให้บริการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ และบริการให้ฟังเทปบันทึกเสียง มากกว่าบริการอื่น ๆ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 36

ตารางที่ 36 บริการโสตทัศนวัสดุที่มีในห้องสมุดโรงเรียน

บริการโสตทัศนวัสดุ*	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง	ใหญ่	ใหญ่พิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=4)	(N=32)	(N=32)	(N=68)	
บริการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ	4	32	32	68	100
บริการแนะนำการใช้โสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์	-	12	5	17	25.00
บริการผลิตโสตทัศนวัสดุ	-	5	3	8	11.76
บริการทำสำเนาโสตทัศนวัสดุ	-	5	4	9	13.24
บริการเลือกและจัดเตรียมโสตทัศนวัสดุ	-	10	4	14	20.59
บริการให้ฟังเทปบันทึกเสียง	3	29	30	62	91.18
บริการฉายวีดิทัศน์ สไลด์ หรือภาพยนตร์	-	16	17	33	48.53

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 37 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเวลาที่ห้องสมุดเปิดให้บริการโสตทัศนวัสดุ พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 30 แห่งเท่ากัน (44.12%) เปิดให้บริการโสตทัศนวัสดุตลอดวัน และในช่วงพักกลางวัน ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (4.41%) เปิดให้บริการโสตทัศนวัสดุในเวลาอื่น ๆ คือ ชั่วโมงซ่อมเสริมของนักเรียนแต่ละระดับชั้น และตามเวลาที่จองล่วงหน้า

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางและห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ให้บริการช่วงพักกลางวัน (3 แห่ง และ 19 แห่ง ตามลำดับ) ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ให้บริการตลอดวัน (15 แห่ง)

ดังรายละเอียดในตารางที่ 37

ตารางที่ 37 เวลาที่ห้องสมุดเปิดให้บริการโสตทัศนวัสดุ

เวลาที่ห้องสมุดเปิดให้บริการโสตทัศนวัสดุ*	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ
ให้บริการตลอดวัน	2	15	13	30	44.12
ให้บริการก่อนเข้าเรียนตอนเช้า	2	7	5	14	20.59
ให้บริการช่วงพักกลางวัน	3	8	19	30	44.12
ให้บริการหลังเลิกเรียน	1	2	4	7	10.29
อื่น ๆ	-	3	-	3	4.41

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในตารางที่ 38 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการให้บริการโสตทัศนวัสดุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าห้องสมุดจำนวนสูงสุด 39 แห่ง (57.35%) ให้บริการยืมเฉพาะภายในห้องสมุดเท่านั้น ส่วนห้องสมุดอีก 29 แห่ง (42.65%) ให้บริการยืมทั้งภายในห้องสมุดและภายนอกห้องสมุด

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง ให้บริการยืมเฉพาะภายในห้องสมุด ส่วนอีก 2 แห่ง ให้บริการยืมทั้งภายในห้องสมุดและภายนอกห้องสมุด ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ 17 แห่ง ให้บริการยืมทั้งภายในห้องสมุดและภายนอกห้องสมุด ในขณะที่ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษให้บริการยืมเฉพาะภายในห้องสมุดเป็นหลัก

ห้องสมุดส่วนใหญ่ 53 แห่ง (77.94%) ให้ทั้งครูและนักเรียนยืมโสตทัศนวัสดุ มีห้องสมุดเพียง 15 แห่ง (22.06%) เท่านั้นที่ให้แค่เฉพาะครูยืม

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 3 แห่ง และห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 25 แห่งเท่ากัน ให้ครูและนักเรียนยืมโสตทัศนวัสดุ

ส่วนวิธีการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ ห้องสมุดจำนวนสูงสุด 40 แห่ง (58.82%) ให้เช่าสื่อยืมในสมุดยืม รองลงมาห้องสมุดจำนวน 21 แห่ง (30.88%) ให้กรอกแบบฟอร์มที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 17 แห่ง (25.00%) ใช้บัตรยืม

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 3 แห่ง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษในจำนวนที่ไล่เลี่ยกัน 17 แห่ง และ 20 แห่ง ตามลำดับ ให้ยืมโสตทัศนวัสดุโดยให้เช่าสื่อยืมในสมุดยืมมากกว่าวิธีอื่น ๆ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 38

ตารางที่ 38 วิธีการให้บริการโสตทัศนวัสดุ

วิธีการให้บริการ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ (N=68)
ลักษณะการให้บริการโสตทัศนวัสดุของห้องสมุด					
ให้บริการยืมเฉพาะภายในห้องสมุด	2	15	22	39	57.35
ให้บริการยืมทั้งภายในห้องสมุดและภายนอกห้องสมุด	2	17	10	29	42.65
ผู้มีสิทธิยืมโสตทัศนวัสดุ					
ครู	1	7	7	15	22.06
ครูและนักเรียน	3	25	25	53	77.94
วิธีการให้ยืมโสตทัศนวัสดุ					
ใช้บัตรยืม	1	8	8	17	25.00
เซ็นชื่อยืมในสมุดยืม	3	17	20	40	58.82
กรอกแบบฟอร์มที่ห้องสมุดจัดทำขึ้น	2	12	7	21	30.88

ในตารางที่ 39 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ และโสตทัศนอุปกรณ์ของผู้ใช้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ลักษณะการใช้บริการโสตทัศนวัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์ของผู้ใช้ในห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุด 46 แห่ง (67.65%) ขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ รองลงมาลักษณะการใช้บริการของผู้ใช้ในห้องสมุด 26 แห่ง (38.24%) สามารถใช้โสตทัศนวัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์ได้เองโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือ ผู้ใช้บริการของห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (13.24%) ต้องศึกษาจากคู่มือการใช้ที่ห้องสมุดเตรียมไว้ให้

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าลักษณะการใช้บริการโสตทัศนวัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์ของผู้ใช้ในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลาง 2 แห่ง สามารถใช้ได้เองโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือ ส่วนลักษณะการใช้บริการของผู้ใช้ในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ 23 แห่ง และ 22 แห่ง ขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่

สำหรับการเก็บสถิติการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ พบว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ 54 แห่ง (79.41%) มีการเก็บสถิติการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ ส่วนห้องสมุดอีก 14 แห่ง (20.59%) ไม่มีการเก็บสถิติการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนทุกขนาดมีการเก็บสถิติการใช้บริการโสตทัศนวัสดุมากกว่าไม่เก็บ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 39

ตารางที่ 39 การใช้บริการโสตทัศนวัสดุ

การใช้บริการ	ขนาดโรงเรียน			รวม	
	กลาง (N=4)	ใหญ่ (N=32)	ใหญ่พิเศษ (N=32)	จำนวน	ร้อยละ (N=68)
ลักษณะการใช้บริการโสตทัศนวัสดุและ- โสตทัศนอุปกรณ์ของผู้ใช้*					
สามารถใช้ได้เองโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือ	2	12	12	26	38.24
ขอคำแนะนำจากบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่	1	23	22	46	67.65
ต้องศึกษาจากคู่มือการใช้ที่ห้องสมุด เตรียมไว้ให้	1	5	3	9	13.24
การเก็บสถิติการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ					
มี	3	24	27	54	79.41
ไม่มี	1	8	5	14	20.59

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ได้จำแนกปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุเป็น 3 ด้าน คือ ปัญหาด้านการบริหาร งานเทคนิค และการให้บริการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็น 4 ตาราง โดยนำเสนอผลรวมของปัญหาทุกด้านในตารางที่ 40 แล้วจึงแยกนำเสนอผลของปัญหาแต่ละด้าน ในตารางที่ 41, 42 และ 43

ในตารางที่ 40 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ ด้านการบริหาร งานเทคนิค และการให้บริการ พบว่าห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุทุกด้าน คือ ด้านการบริหาร งานเทคนิค และการให้บริการ ในระดับปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นปัญหาด้านงานเทคนิค ($\bar{x} = 3.17$)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางประสบปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) เพียงด้านเดียว ส่วนปัญหาด้านงานเทคนิคและการให้บริการประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.52$ และ 3.48 ตามลำดับ)

สำหรับห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษประสบปัญหาการดำเนินงานทุกด้านในระดับปานกลางเหมือนกัน แต่ค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ ปัญหาด้านการบริหาร ($\bar{x} = 3.07$) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คือ ปัญหาด้านงานเทคนิค ($\bar{x} = 3.23$)

ดังรายละเอียดในตารางที่ 40

ตารางที่ 40 ปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านต่าง ๆ

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน											
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		รวม					
	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=4)	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=68)				
การบริหาร	3.61	0.57	มาก	3.07	0.65	ปานกลาง	2.91	0.71	ปานกลาง	3.03	1.00	ปานกลาง
งานเทคนิค	3.52	0.49	ปานกลาง	3.06	0.85	ปานกลาง	3.23	0.52	ปานกลาง	3.17	0.83	ปานกลาง
การให้บริการ	3.48	0.67	ปานกลาง	3.03	0.82	ปานกลาง	2.97	0.57	ปานกลาง	3.02	0.85	ปานกลาง

ในตารางที่ 41 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนด้านการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหาร บุคลากรงบประมาณ สถานที่ และครุภัณฑ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านการบริหารเกือบทุกเรื่องในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัญหาในเรื่องบุคลากรไม่มีเวลาสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุอย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องทำงานในหน้าที่อื่นด้วย ($\bar{x} = 3.51$) มีเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่ประสบปัญหาในระดับน้อย คือเรื่องผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{x} = 2.38$)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางประสบปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก 6 เรื่อง คือ สถานที่ให้บริการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดยังไม่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.00$) ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 4.00$) บุคลากรในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.75$) ขาดบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{x} = 3.75$) บุคลากรไม่มีเวลาสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุอย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องทำงานในหน้าที่อื่นด้วย ($\bar{x} = 3.75$) และสถานที่จัดเก็บโสตทัศนวัสดุมีจำกัด ($\bar{x} = 3.75$)

ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ประสบปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารในระดับมากเพียงเรื่องเดียว คือ บุคลากรไม่มีเวลาสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ เนื่องจากต้องทำงานในหน้าที่อื่นด้วย

สำหรับห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ไม่พบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านการบริหารอยู่ในระดับมากเลย

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 41

ตารางที่ 41 ปัญหาในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหาร

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน									
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		รวม			
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=4)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=68)		
ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	3.00	1.22 ปานกลาง	2.44	1.09 น้อย	2.25	1.09 น้อย	2.38	1.11 น้อย		
บุคลากรในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.75	0.43 มาก	3.31	0.95 ปานกลาง	3.06	0.97 ปานกลาง	3.22	0.95 ปานกลาง		
ขาดบุคลากรระดับวิชาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	3.25	0.83 ปานกลาง	3.25	0.94 ปานกลาง	3.16	1.00 ปานกลาง	3.21	0.96 ปานกลาง		
ขาดบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่ที่จะช่วยดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	3.75	0.43 มาก	3.34	0.92 ปานกลาง	3.22	0.96 ปานกลาง	3.31	0.93 ปานกลาง		
บุคลากรไม่มีเวลาสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุอย่างเต็มที่เนื่องจากต้องทำงานในหน้าที่อื่นด้วย	3.75	0.43 มาก	3.59	0.82 มาก	3.41	0.93 ปานกลาง	3.51	0.87 ปานกลาง		
งบประมาณสำหรับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในโรงเรียนไม่เพียงพอ	3.50	0.87 ปานกลาง	3.09	1.10 ปานกลาง	2.66	0.96 ปานกลาง	2.91	1.05 ปานกลาง		

ตารางที่ 41 ปัญหาในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริหาร (ต่อ)

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน											
	กลาง			ใหญ่			ใหญ่พิเศษ			รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=4)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=68)
ขาดแหล่งเงินอุดหนุนในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ												
ในห้องสมุดโรงเรียน	3.50	0.87	ปานกลาง	3.03	1.07	ปานกลาง	2.69	1.04	ปานกลาง	2.90	1.07	ปานกลาง
สถานที่จัดเก็บโสตทัศนวัสดุมีจำกัด	3.75	0.43	มาก	2.88	1.02	ปานกลาง	2.97	0.98	ปานกลาง	2.97	0.99	ปานกลาง
สถานที่ให้บริการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุด												
ยังไม่เหมาะสม	4.00	0	มาก	3.03	0.98	ปานกลาง	3.06	0.09	ปานกลาง	3.10	1.03	ปานกลาง
ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุใน												
ห้องสมุดมีจำนวนไม่เพียงพอ	4.00	0	มาก	3.22	0.86	ปานกลาง	2.81	1.16	ปานกลาง	3.07	1.03	ปานกลาง
ลักษณะของครุภัณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน												
โสตทัศนวัสดุในห้องสมุดไม่เหมาะสมและไม่ได้												
มาตรฐาน	3.50	0.87	ปานกลาง	2.59	1.03	ปานกลาง	2.78	1.05	ปานกลาง	2.74	1.05	ปานกลาง
รวม	3.61	0.57	มาก	3.07	0.65	ปานกลาง	2.91	0.71	ปานกลาง	3.03	1.00	ปานกลาง

ในตารางที่ 42 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุ ด้านงานเทคนิค โดยในรายการปัญหาประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับการจัดซื้อ การจัดหมวดหมู่ และทำบัตรรายการ และการบำรุงรักษาซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ประสบปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านงานเทคนิคทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัญหาในเรื่อง ห้องสมุดไม่สามารถซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุได้เอง ($\bar{x} = 3.50$)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางประสบปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านงานเทคนิคในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$) 3 เรื่อง เท่ากันทุกปัญหา คือ โสตทัศนวัสดุในบางเนื้อหาวิชาที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนยังมีจำกัดในห้องตลาด โสตทัศนวัสดุมีราคาแพง และโสตทัศนวัสดุเสื่อมสภาพเร็ว เนื่องจากขาดระบบจัดเก็บอย่างถูกวิธี ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษไม่มีปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุด้านงานเทคนิคอยู่ในระดับมาก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 42

ตารางที่ 42 ปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านงานเทคนิค

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน							
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=4)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=68)
ขาดคู่มือประกอบการเลือกซื้อโสตทัศนวัสดุ	3.50	0.50 ปานกลาง	2.41	0.93 น้อย	2.94	1.03 ปานกลาง	2.72	1.01 ปานกลาง
ขั้นตอนการจัดซื้อโสตทัศนวัสดุมีความยุ่งยาก	3.25	0.83 ปานกลาง	2.75	1.06 ปานกลาง	3.09	0.88 ปานกลาง	2.94	0.98 ปานกลาง
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ- พ.ศ. 2521 ไม่เอื้อต่อการจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ- บางประเภท	3.50	0.50 ปานกลาง	3.22	0.89 ปานกลาง	3.50	0.66 ปานกลาง	3.37	0.78 ปานกลาง
โสตทัศนวัสดุในบางเนื้อหาวิชาที่ใช้ประกอบการ เรียนการสอนยังมีจำกัดในห้องตลาด	3.75	0.43 มาก	3.31	0.81 ปานกลาง	3.44	0.61 ปานกลาง	3.40	0.71 ปานกลาง
โสตทัศนวัสดุมีราคาแพง	3.75	0.43 มาก	3.41	0.61 ปานกลาง	3.38	0.74 ปานกลาง	3.41	0.67 ปานกลาง
ขาดความสะดวกในการขอยืมโสตทัศนวัสดุจาก หน่วยงานภายนอกโรงเรียน	3.50	0.50 ปานกลาง	2.97	0.92 ปานกลาง	3.06	0.93 ปานกลาง	3.04	0.91 ปานกลาง
การจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ ต้องใช้เวลามาก	3.25	0.83 ปานกลาง	2.78	0.89 ปานกลาง	2.94	1.03 ปานกลาง	2.88	0.96 ปานกลาง

ตารางที่ 42 ปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านงานเทคนิค (ต่อ)

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน											
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		รวม					
	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=4)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{X}$	S.D. แปลความ (N=68)				
โสตทัศนวัสดุเสื่อมสภาพเร็วเนื่องจากขาดระบบ จัดเก็บอย่างถูกวิธี	3.75	0.43	มาก	3.03	0.92	ปานกลาง	3.19	0.68	ปานกลาง	3.15	0.81	ปานกลาง
การตรวจสอบสภาพโสตทัศนวัสดุบางประเภทต้องใช้ เวลามาก	3.50	0.50	ปานกลาง	2.91	0.80	ปานกลาง	3.13	0.70	ปานกลาง	3.04	0.76	ปานกลาง
การซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุที่ชำรุดทำได้ล่าช้าไม่ทัน กับความต้องการของครูและนักเรียน	3.50	0.87	ปานกลาง	3.34	0.77	ปานกลาง	3.38	0.70	ปานกลาง	3.37	0.75	ปานกลาง
ไม่สามารถซ่อมแซมโสตทัศนวัสดุได้เอง	3.50	0.87	ปานกลาง	3.53	0.79	ปานกลาง	3.47	0.79	ปานกลาง	3.50	0.79	ปานกลาง
รวม	3.52	0.49	ปานกลาง	3.06	0.85	ปานกลาง	3.23	0.52	ปานกลาง	3.17	0.83	ปานกลาง

ในตารางที่ 43 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานไอศหัตสนวัตศุ
ด้านการให้บริการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบปัญหาการดำเนินงานไอศหัตสนวัตศุด้านการให้
บริการทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของปัญหาในเรื่อง เนื้อหาของไอศ-
หัตสนวัตศุที่ให้บริการมีเพียงบางสาขาวิชา ($\bar{x} = 3.38$)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางประสบ
ปัญหาการดำเนินงานไอศหัตสนวัตศุด้านการให้บริการในระดับมาก 3 เรื่อง คือ ไอศหัตสนวัตศุ
ที่มีอยู่คุณภาพไม่ดีและเสียหายง่าย ($\bar{x} = 3.75$) ไอศหัตสนูปกรณที่ใช้กับไอศหัตสนวัตศุบาง
ประเภทมีน้อยและไม่เพียงพอที่จะให้บริการ ($\bar{x} = 4.00$) และจำนวนผู้ใช้บริการไอศหัตสน-
วัตศุมากเกินไป ทำให้บริการไม่ทั่วถึง ส่วนห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่
พิเศษไม่มีปัญหาการดำเนินงานไอศหัตสนวัตศุด้านการให้บริการอยู่ในระดับมาก

ดังรายละเอียดในตารางที่ 43

ตารางที่ 43 ปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการให้บริการ

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน											
	กลาง			ใหญ่			ใหญ่พิเศษ			รวม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=4)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ (N=68)
โสตทัศนวัสดุที่ให้บริการมีเพียงบางประเภท	3.50	0.87	ปานกลาง	3.06	0.86	ปานกลาง	3.19	0.92	ปานกลาง	3.15	0.90	ปานกลาง
โสตทัศนวัสดุที่ให้บริการมีจำนวนน้อย	3.50	0.87	ปานกลาง	3.22	0.78	ปานกลาง	3.31	0.88	ปานกลาง	3.28	0.84	ปานกลาง
เนื้อหาของโสตทัศนวัสดุที่ให้บริการมีเพียงบางสาขาวิชา	3.50	0.87	ปานกลาง	3.34	0.73	ปานกลาง	3.41	0.78	ปานกลาง	3.38	0.77	ปานกลาง
โสตทัศนวัสดุที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียน	3.25	0.83	ปานกลาง	2.72	0.98	ปานกลาง	2.97	0.81	ปานกลาง	2.87	0.90	ปานกลาง
โสตทัศนวัสดุที่มีอยู่คุณภาพไม่ดีและเสียหายง่าย	3.75	0.43	มาก	3.00	0.94	ปานกลาง	2.88	0.89	ปานกลาง	2.99	0.92	ปานกลาง
โสตทัศนอุปกรณ์ที่ใช้กับโสตทัศนวัสดุบางประเภทมีน้อยและไม่เพียงพอที่จะให้บริการ	4.00	0	มาก	3.31	0.85	ปานกลาง	3.03	0.85	ปานกลาง	3.19	0.90	ปานกลาง
จำนวนผู้ใช้บริการโสตทัศนวัสดุมากเกินไปทำให้บริการไม่ทั่วถึง	4.00	0	มาก	2.97	0.88	ปานกลาง	2.78	0.78	ปานกลาง	2.94	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 43 ปัญหาการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการให้บริการ (ต่อ)

ปัญหา	ขนาดโรงเรียน							
	กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ		รวม	
	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=4)	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=32)	$\bar{x}$	S.D. แปลความ (N=68)
ผู้ใช้ไม่เห็นคุณค่าของโสตทัศนวัสดุและมาใช้บริการน้อย	3.25	0.83 ปานกลาง	2.56	0.90 ปานกลาง	2.59	0.78 ปานกลาง	2.62	0.86 ปานกลาง
ผู้ใช้ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบการใช้บริการโสตทัศนวัสดุ	3.25	0.83 ปานกลาง	2.88	0.78 ปานกลาง	2.66	0.85 ปานกลาง	2.79	0.83 ปานกลาง
ผู้ใช้ขาดความระมัดระวังในการใช้โสตทัศนวัสดุ	3.25	0.83 ปานกลาง	3.34	0.64 ปานกลาง	3.13	0.78 ปานกลาง	3.24	0.73 ปานกลาง
ผู้ใช้ขาดความรู้ในการใช้บริการโสตทัศนวัสดุด้วยตนเอง ต้องให้บรรณารักษ์ช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา	3.00	1.00 ปานกลาง	2.91	0.72 ปานกลาง	2.72	0.87 ปานกลาง	2.82	0.82 ปานกลาง
รวม	3.48	0.67 ปานกลาง	3.03	0.82 ปานกลาง	2.97	0.57 ปานกลาง	3.02	0.85 ปานกลาง

ในตารางที่ 44 เป็นการวิเคราะห์การจัดอันดับปัจจัยที่ครูบรรณารักษ์ต้องการในการแก้ปัญหาการดำเนินงานไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุด ผู้วิจัยได้จัดอันดับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักการจัดอันดับปัจจัยต่าง ๆ 10 ปัจจัย โดยให้ค่าน้ำหนักคะแนนของปัจจัยที่ครูบรรณารักษ์ต้องการเป็นอันดับ 1 มีค่าเท่ากับ 10 ปัจจัยที่ต้องการอันดับรองลงมาเป็นอันดับ 2 มีค่าเท่ากับ 9 ลดหลั่นลงมาตามลำดับ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ปัจจัยที่ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียนต้องการในการแก้ปัญหาการดำเนินงานไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน 3 อันดับแรกคือ การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{x}_r = 7.32$) แหล่งเงินสนับสนุนการดำเนินงานไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{x}_r = 7.01$) และสถานที่ที่เหมาะสมในการให้บริการไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{x}_r = 6.15$) ส่วนปัจจัยที่ครูบรรณารักษ์ต้องการในลำดับสุดท้ายคือ จำนวนไอศหัตถ์ศนอุปกรณ์ที่เพียงพอ ($\bar{x}_r = 3.44$)

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ต้องการปัจจัยในด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและแหล่งเงินสนับสนุนการดำเนินงานไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน เป็นอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 ตามลำดับเหมือนกัน ส่วนปัจจัยที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดกลางต้องการเป็นอันดับที่ 3 คือ ครุภัณฑ์ที่เพียงพอและเหมาะสม ในขณะที่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่ต้องการ บุคลากรระดับวิชาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนเป็นอันดับที่ 3

ส่วนครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ต้องการปัจจัยอันดับแรกคือ สถานที่ที่เหมาะสมในการให้บริการไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ปัจจัยที่ต้องการเป็นอันดับรองลงมา อันดับที่ 2 และ 3 คือ การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนและแหล่งเงินสนับสนุนการดำเนินงานไอศหัตถ์ศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ดังรายละเอียดในตารางที่ 44

ตารางที่ 44 การจัดอันดับปัจจัยที่ครูบรรณารักษ์ต้องการในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน
งานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ปัจจัย	ขนาดโรงเรียน							
	กลาง (N=4)		ใหญ่ (N=32)		ใหญ่พิเศษ (N=32)		รวม (N=68)	
	$\bar{x}_r$	อันดับ ที่	$\bar{x}_r$	อันดับ ที่	$\bar{x}_r$	อันดับ ที่	$\bar{x}_r$	อันดับ ที่
การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน	8.75	1	7.72	1	6.75	2	7.32	1
ความร่วมมือจากครูในโรงเรียน	6.00	5	4.81	8	4.63	8	4.79	8
การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	4.75	6	5.91	4	4.75	7	5.29	6
บุคลากรระดับวิชาชีพที่มีความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	2.75	9	6.34	3	6.19	4	6.06	4
บุคลากรระดับเจ้าหน้าที่ที่สามารถจะช่วยงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียนได้	2.25	10	5.84	5	5.31	5	5.38	5
แหล่งเงินสนับสนุนการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	8.50	2	7.22	2	6.62	3	7.01	2
สถานที่ที่เหมาะสมในการให้บริการโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน	6.75	4	5.44	6	6.78	1	6.15	3
ครุภัณฑ์ที่เพียงพอและเหมาะสม	7.25	3	4.84	7	5.00	6	5.06	7
จำนวนโสตทัศนวัสดุที่เพียงพอ	4.75	6	3.81	9	4.44	9	4.16	9
จำนวนโสตทัศนอุปกรณ์ที่เพียงพอ	3.25	8	3.06	10	3.84	10	3.44	10

ข้อเสนอแนะของครูบรรณารักษ์เกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน

ข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนสุดท้ายที่ให้ครูบรรณารักษ์หัวหน้าห้องสมุดโรงเรียน ได้เสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะและจำแนกเป็น 4 ข้อ ดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดโรงเรียน โดยจัดสรรงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องโสตทัศนวัสดุให้ (10 คน)
2. ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ในเรื่องการใช้และการดูแลรักษาโสตทัศนวัสดุ (2 คน)
3. งานห้องสมุดโรงเรียนและงานโสตทัศนศึกษาควรดำเนินงานโสตทัศนวัสดุร่วมกัน (2 คน)
4. หน่วยงานของราชการ ร้านค้า เอกชน ควรจัดทำรายการโสตทัศนวัสดุและบริการคู่มือประกอบการเลือกซื้อ เพื่อให้การติดต่อจัดซื้อมีความสะดวกยิ่งขึ้น (1 คน)